Stockholms universitet

Denna digitala kopia är tillgängliggjord av Stockholms universitetsbibliotek. Upphovsrätten har upphört. Får användas i enlighet med gällande lagstiftning.

This digital copy is provided by Stockholm University Library. Its copyright has expired. May be used according to current laws.

Sätherberg, Herman
2 sammanbundna titlar:
1. Tal i sällskapet P. B. den 4 december 1845
2. Konjander i Amerika : komedi i tre akter : efterspel till komedin Hittebarnet. 1887.

Stockholms Universitetsbibliotek

MAG HUM
Br 9.497

STOCKHOLMS
HÖGSKOLAS
LITTERATURHISTORISKA
SEMINARIUM.

D. A. KRUHS'
BIBLIOTEK

STOCKHOLMS
UNIVERSITETS
BIBLIOTEK

MAG HUM
3r 9. 497
EJ HEMLÅN

Litt
Litt
Sv

K. H. Åtterberg
1) Tal i P. B. 1845
2) Konjander i Amerika. 1887

TAL

i

SÄLLSKAPET

DEN 4 DECEMBER 1845.

af K. H. Åtterberg.

STOCKHOLM.
L:S GUST. RYLANDER,
Bazarn å Norrbro.

STHLMS HÖGSKOLAS HUM. BIBL.

"Baghatni il machbub ta kalbek el Brikol, ara sch'kâlu fuk binti, intaka ma kaxitoista kymmendä skillingiä, gasch kont ghaddcyya, tibta taghmel in namur Barbara," säger ett Arabiskt ordspråk. — Det betyder, som vi alla veta: "Eho tu est, af hvilko stam och hvilket hemvist, så framt tu tjenar i Bricolleriets orden, se till att tu icke dumbar dig, utan infinner dig på börsen, två trappor upp, hvarje åhr på then dag som *Barbara* kallas."

Uppmanade af en likalydande lag i vårt nordiska Bricolleri, hafva vi nu infunnit oss här, för att fira den stora Barbaras, vår Skyddsgudinnas högtidsdag.

Vårt mål är högt; må festens glans omstråla templets gårdar, och högtidens upplyftande föremål fylla våra sinnen med olympisk fröjd.

Hvar och en — mina klart skinande bröder — har sin egen lilla fnurr, sin egen snussort, sitt eget kära mål ditåt han sträfvar, sin favorit-melodi på hvilken han gnolar, sin tjusande Siren af hvilken han drages. Eng-

lands Lorder ha sina spanmålslagar, Schnötzinger har sina maskerader, Blinda Calle har sin fiol. — Den lilla myran önskar blott att få släpa hem sitt strå till stacken, innan någon förnäm tordyfvel kommer surrandes och kapar bort detsamma, taga sig, på mödan, en bit ost och en tår myrbränvin, för att derpå slumra in i sin vrå och drömma om morgondagens bestyr; den stolta Rhen-floden åter, ammad vid S:t Gothards bröst, icke nöjd med sitt hemlands snövatten, söker sin lycksalighet i varmare nejder, der rankan växer, ilar ner till Schweitzerdalarnas lustgårdar, rusar sig med drufvorna, skämtar, jollrar och jodlar med de romantiska vallflickorna, speglar dem i sina silfverspeglar, kysser dem — ja kanske *omfamnar* dem, och raglar derpå, rusig af vin och kärlek, ner till den brusande Nordsjön, för att — äta sill — och dö.

Allting har sin sträfvan:
En vill fylla kräfvan,
En är ständigt hungrig efter vått, San! (Fin.)
En i kärlek pustar,
En i slagsmål rustar,
En i luften jemt vill bygga slott. San!
En är böjd för gräl och en för snack. San!
En är sned i syna, en på klack. San! (D. C.)

En har håg till kannan,
En har horn i pannan,
En har ingenting, och sämst det är. San! (Fin.)

En har lån i banken,
En har ondt i skanken,
En sitt hela lif går fram på tvär. San!
En är kommenderad af ett troll. San!
En är kommendör i Par Bricoll. San! (D. C.)

Men vi, älskelige bröder, ha ständigt för denna lysande orden vår oupphörliga sträfvan.

Låtom oss nu sätta glasögonen på näsan, luta hufvudet något bakåt och mycket noga betrakta det märkvärdiga ordet *Barbara*, som gifver denna dagen sin festliga glans och skimrar öfver polen underbart såsom det oförklarligaste norrsken.

Forskarne hafva vid härledningen af detta strålande namn i alla tider varit mycket lärda, det vill säga förvirrade och oeniga; och ännu i närvarande stund är denna fråga lika klar som de gamla gatlyktorna. — Några äldre akademister af den hæmorrhojdaliska skolan hafva velat derivera ordet Barbara från *Rhabarber*, stödjande sig förnämligast på den lärda Rudbecks tractat: *De poculis et nonnullis aliis solventiis* (om rummel och andra lösande medel). Detta ord åter påstår Rudbeck härleda sig ifrån det grekiska ordet *ῥεῖν*, flyta. Rhabarber och Barbara skulle då vara någonting som vore i flytning; hvilket är falskt: de äro tvertom fasta saker, som man kan ta på.

En annan författare: Doct. J. G. Walch (Philosophisches Lexicon) talar vidt och bredt om Barbara, sägande henne vara ingenting

annat än en scolastisk term, d. v. s. skolpojkterm, begagnad för att uttrycka ett förnuft-slut: *syllogismus*. — Nu fanns det hos de gamla grekiska filosoferna tvenne förnuftslut: helan och halfvan (syllogismus dupplex et simplex), samt ännu ett dertill, uppfunnet af Aristoteles, nemligen föreningen af begge de nyssnämnda. Man begagnade dem vid alla lärda sammankomster och repeterade dem flitigt under utropet *Barbara*. De tre vokalerna A i detta ord hade för dem en högst egen betydelse och de betraktade dem såsom föreställande någonting allmänt jakande; t. ex.

BAr: all jordisk glädje är half;
bA: alla menniskor äro jordiska;
rA: alltså måste alla menniskor taga halfvan.

Detta var onekligen en sofism; — men på den tog man — halfvan, och så fick den passera.

Det är dock märkvärdigt att se, huru de lärda ibland *ingenting se*, och detta just der saken ligger i klaraste dager!

Barbara, mina bröder, är i hvarje bokstaf Svensk, så Svensk som ett par skinnbyxor vid Rotebro. — Namnet härleder sig från en i tidernas längd uppkommen oriktig skrifning af det tre gånger upprepade ordet: *Bra*! — *Bra* — *bra* — *bra*! så uttalades det egentligen; och det begagnas så ännu af hela norden, vid hvarje tillfälle af beundran

och förtjusning. Hörden J ej, när Taglioni dansade eller Jenny Lind sjöng, hur samma ord genljudade vid det ständiga bifallssorlet! Och hvilken var väl denna underbara flicka om icke Barbara sjelf, som ibland roar sig att såder uppträda bland oss i lånade gestalter. — Jenny Lind är nu försvunnen för oss — och Barbara är kanhända — — Olle Strandberg. Ty hvem vet hvar harn har sin gång!

Men hon verkar hos oss för det mesta andligen och förnimmes sålunda i allt stort och skönt, som här framträder: i sång, såsom i dans, i Prumes melancholi, såväl som i en god middag på Blåporten med saltsjöabborr och ljufligt susande sommarflägtar.

Vi ha att tacka henne för många goda saker, för provincialbanksedlarna, ja för sjelfva de oräkneliga silfvergrufvorna i landet. Hon är själen i alla glädtiga lag och kraften i alla företag; hon är i närvarande stund den skandinaviska idéen, hvilken först skall bära riktig frukt när man lärt sig brygga Svensk punsch i grannrikena.

Men, som sagdt är, här i det kalla norden visar hon sig dock för det mesta *osynligen*, och liknar i det fallet den *sunda smaken*; — ty man talar om henne öfverallt, men ser henne sällan.

Att hon emedlertid äfven i full verklighet existerar, det lider intet tvifvel. — Hören hvad jag har förnummit af en person, som i

ett helt års tid, drifven af nit för vår orden, rest omkring öfver vatten och land och trotsat

Stormars vilda gny och hafvens mörka fasa
Och hungersnöd och törst och sjelfva solens brasa,

för att uppsöka Barbara i hennes rätta hemvist: *Barbariet.*

Man säger att förlidet års Medelhafsexpedition med trenne af våra örlogsfartyg hade till ändamål att betala några gamla krogskulder efter våra fäder, vikingarne, se'n den tiden de brukade taga in på krogen Marocco och dricka graföl efter sina stupade fiender. Så säger man i allmänhet: — men egentliga ärendet var dock att uppsöka Barbara. Se här några utdrag ur den ofvannämnde pilgrimens dagbok.

"Den 15 Sept. lyftade vi ankar och gingo till segels från Götheborgs hummer. — Alla daggar nytjärades, alla block och båtsmanshalsar smordes med fläsk och bränvin. — Klockan slog 8 glas. Himlen mulen — solen låg vid Söderköping hos Doct. Lagberg och tog Gräfenberger-dusch. Stormen låg och grälade på riksdagen. Det var fullkomligt stiltje. Snus utdelades åt hela besättningen. Allmän nysning, så att seglen fylldes och fartyget började göra fart. Landet sjönk. Det började hvina i tågen. — Nu fingo vi se en varelse komma ilandes från Svenska kusten, med språng som icke voro menskliga. Ingen

visste i början hvad det var. Somliga sade att det var en ofantlig sill; andra, att det var krediten, som ville söka sig om efter nytt fädernesland och nu ämnade sig öfver till Amerika; andra åter, att det var ballettmästaren Alexander, som tagit ett nog stort skutt och kommit att förirra sig i luften. — Vakthafvande officern kröp hel och hållen in i kikarn, och när han kom ut igen började han ropa: det är ingen annan än nordanvinden! Alla man på däck, att nappa tag i frackskörten på nordanvinden!

Sagdt och gjordt; och — pang! — i ögonblicket flög fartyget, som en champagnekork, öfver oceanen, förbi England, der endast utkiken i förmärsen hann räcka ut handen och slunga i sig ett glas porter. — Det stolta Albion log emot oss med sina kritberg, såsom ett hvitskimrande frukostbord, på vågorna; men vi fingo ej tid att ta en rädisa en gång.

Spanska sjön den 19:de. Vår ovanligt snabba segling har på sednare dagarne mött flera svårigheter. Komna på höjden af toddyklipporna märkte vi att fartyget icke längre ville lyda styret, utan började dragas, såsom af en osynlig hand, allt närmare dessa farliga klippor, och kompassen pekade oupphörligt dit, liksom om han varit fastgjord. Dubbel ranson af rom utdelades öfver lag; men det hjelpte ej. Slutligen fann styrmannen på det rådet att äfven hälla några supar i kompassen;

då den på ögonblicket återfick sitt förstånd, började snurra omkring och lyckades ändtligen att hitta hem till norr igen.

Måndagen d. 20, kl. 12. Utkiken i förmärsen signalerat en försupen gesäll, loverande för ordinär bränvinskultje mellan Azorerna och Oporto. Bogsprötet rödmåladt. Seglaren var stadd i nöd; ty flaggan hängde ut genom kajutfönstret.

Den 21. Förfärligt åskväder hela sistlidne natt. Askan slog ner i fläskkällarn och åt upp 3 skinkor, en sillkagge och en båtsman, och skulle utan tvifvel äfven förtärt för oss den sista bränvinskaggen — om icke uppbörds-konstapeln i ögonblicket supit *ur* den.

Den 28. Vi ligga för stiltje sedan d. 22. Himmel, hvad här är tråkigt! Vi fundera starkt på att inrätta ett Bricolleri i stormärsen; och hjelper icke det, så inrätta vi ett i begge de andra märsarna med. — En raket har redan afgått till soln med begäran, att han måtte bli vår högst uppsatte, lysande stormästare.

Barbariet d. 30. Vi bogserades i natt in till Tanger af en hvalfisk, på hvilken hela besättningen fick sig en sup. — Hoppet att finna Barbara börjar minskas; alla qvinnor blifva här tidigt betäckta, med tjocka slöjor, ingen förstår oss, folket bryter på Småländska, rusar sig med opium och äter gräshoppor — fy f-n!!

Tanger den 5 December. Hurra! Jag har funnit henne!!! — Barbara lefver, andas, rörer sig! — Hören, Europa, Asien, Afrika! Jag har funnit henne!!!

Det var i går afton vid sex-dags. Jag var nyss kommen ifrån en Arabisk middag, der man trakterat mig med stekta kattor och ormskinn, och gick ner till en brunn för att gurgla mig litet, efter kalaset; då jag hastigt stöter på en qvinna som stod och speglade sig i vattnet, klädd i samma stil som blåportens flickor, med stycke och mössa. Hon tittar upp, jag tittar upp; våra ögon mötas.

"Christin!" — Ropade jag till — "Hvad i all verlden ser jag: du här!?"

"Ja, än sen då; var det så förb-- besynnerligt det? Hur känner herrn mig? — Nå, si så, låt bli mig, annars skriker jag!"

"Men säg mig nu vackert; hur har du kommit ända hit ner ifrån Blå Porten, der du tjente förr?"

"Jo pytt också kom jag från Blå Porten, eftersom jag råkat komma ifrån Pettersburg; för sir ni, när man börjar åldras i Stockholm så flyttar man till Ryssland och blir 10 år yngre, för ni vet väl att Ryssland är långt bakefter sin tid. — Men när jag sen tyckte att jag började åldras också der, så reste jag hit, som sjökaptensfru sir ni! och bjöd ut mig på Turkiska pigmarknaden; och så vart jag 10 år yngre, på den kommersen;

för sir herrn, här är man ändå mera efter sin tid än i Ryssland."

"Nå men, när ni börjar åldras *här* då, hur bär ni er då åt?"

"Jo för sir herrn, då hänga vi tjocka slöjor öfver hufvudet, så att bara ögonen synas, och dem kan man alltid klippa med, så hvasst man vill. Men söta ni, för guds skull tala inte om det för flickorna derhemma, för då flyttar di hit allihop — och då kanske Fru Barbara städslar någon annan åt sig."

"Hvad? Barbara?" Skrek jag till. "Hvad hör jag, menniska eller ande! Säger du sannt, så svär på det, annars så talar jag om din hemlighet för alla fruntimmer i Sverge — ja för karlarna med."

"Nå herre jemini, så herrn skrämde mej! Jag har så när slagit sönder min kruka, som frun skicka med mig till Egyptiska trollkarln, att hemta kärleksdrycker i, för hennes seralj,"

"Du känner då Barbara och kan försäkra mig att hon finnes här i landet lifs lefvande?" frågade jag.

"Jo så råkar det te."

"Hon har seralj också, säjer du? Det är väl karlar det?"

"Ja, såvida det inte är fruntimmer. — Men kors hvad herrn pratar! Inte behöfver jag hålla reda på frun inte; å aldrig får jag

heller följa med dit in, för hon säger, jag kan gerna stadna utanföre."

"Nå men får *jag* nu följa med *dig* då, och presentera mig för din fru?"

Ett snäsigt svar härpå var det tydligaste bevis att hon intresserade sig för mig. Och jag följde.

Igenom en lång allé af betsade pyramidalmahognyträd kommo vi in i en ofantlig citronskog, som bildade, tillsammans med de tätaste vinrankor, dem ingen dödlig kunde äta sig igenom, en riktig Cretensisk labyrinth, mer intrasslad än Nyköpings mekaniska verkstad, eller den De Flonska arfsfrågan.

Hvilken yppig vegetation, hvilken rikedom från alla naturens riken som här mötte mina ögon, är fåfängt att vilja beskrifva. — Ifrån stora gången utgingo åt begge sidor bivägar, och vid hvarje sådan stod ett dukadt smörgåsbord — men *utan brännvinsflaska*, hvilket sednare i början mycket stötte ögat. Här såg jag för första gången i mitt lif den märkvärdiga Sillsallatspalmen; och den i norden så mycket eftertraktade brännvinsblomman växte här på kalljord. I dammarna summo vilda smörgåsar, i träden sutto morgontuppar och galde, och den skygga, flygtiga kreditfogeln t ittade fram här och der i buskarna, men höll sig helst omkring smörgåsborden, der han syntes vara inaccorderad på månad. Som jag i tvenne hela

månaders tid mest lefvat af gräshoppor, började det nu likom vattnas i munnen på mig, och jag kunde ej längre återhålla mig.

"Säg mig, vackra Christin, kanhända man här kunde få ta sig en liten smörgås på krita?"

"Ta allt hvad herrn vill! Någon krita kommer ej ifråga, eftersom herrn är ifrån Sverge, och ämnar bo här."

"Ja men jag vill ej bo hos din matmor, efter jag ser att hon saknar brännvin på sina smörgåsbord."

"Pytt — det gör ingenting! Brukar herrn aldrig ha tandvärk?"

"Nej — gudskelof! — det brukar jag inte."

"Det var ledsamt det!"

"Var det ledsamt? Hvad menar du dermed?"

"Jo för ser herrn, Barbara nyttjar brännvin bara som medicin. När hon har tandvärk, t. ex., så tar hon sig en tår på tanden. Stackars fru Barbara hon lider dagligen af tandvärk — ja om nätterna med."

"Haha!" utropade jag, — nu förstår jag: hon vill gälla för att vara i nykterheten din fru! men säg mig, hon är väl icke läserska heller: ty då ber jag Gud bevara mig från henne."

"Nej var lugn herre: hon har väl annat att göra, än vara galen hela 7 dar i veckan!"

I detsamma slog klockan sex i soln, och med ett utrop: "kors för hin, det är sexdags, frun väntar," sprang min ledsagarinna ifrån mig. — I de varma länderna är soln så nära jorden, att man kan höra derifrån när klockan slår. Man kan äfven se hvad den består utaf. Den är, som Herschel också redan ådagalagt, en stor bricolleri-loge med sin silfver-punschbål, sitt osynliga fluidum och sina klart skinande kommendörer.

Klockan hade knappt hunnit slå 6, förr än allt vaknade upp till ett nytt lif. Alla blåklockor, örklockor och ringklockor började ringa, det klämtade 6 i det stora Chinesiska klockträdet, och från alla träds fåglar, alla buskars blomvippor och alla liljors och rosors läppar utgick följande sång:

Pling!
Plingeli, klingeli, plingeli, kling.
Barbara kallar till allshärjarting.
Samlom oss alla,
Hej falliralla!
Plingeli, klingeli, plingeli, kling.

Plang!
Plingeli, klingeli, plingeli, klang.
Samlom oss alla, hvar efter sin rang:
Sylfer, Dryader,
Fauner, Najader,
Menskor och gudar! Pling plingeli plang.

Plång!
Plingeli, klingeli, plingeli, klong.
Vägen till visdom den är icke lång:
Sjung och var rolig,
Fri och förtrolig.
Famna din broder. Pling plingeli plong.

Haha, sade jag för mig sjelf, det är högtid hos Barbara i dag! Låt mig tänka efter; hvad är det för dag i dag? Den 4:de December. Kors för tus -- det är ju sjelfva Barbaradagen. Hurra! Hurra! Hurra! — Det blef ett allmänt hurrande bland både gudar och menniskor. En den aldrasötaste skogsnymf, skön som en Houris i Mahomeds paradis, kom framdansandes och satte på mig femte gradens decoration, och jag slöt mig till processionen, som nu fördjupade sig ibland den svallande lustgårdens ljufliga skuggor.

Hvarifrån alla varelser i en hast kommo, är mig omöjligt att förklara; men alla gångar och alla öppna platser vimlade af menniskor, halfgudar, ja till och med helgudar. Den rankbekransade vinguden kom directe från Olympen, för att fira sin syster Barbaras namnsdag, åkande efter ett frustande spann af sköna Numidiska tigrar; han svängde med sin tyrsus i luften, så att hela nejden ångade vin, och han följdes af en skara lätt uppskörtade, half-vilda bacchanter,

som i en dansande takt efter flöjter och cymbaler satte sig i spetsen för tåget.

Näst efter honom kom Venus, skönhetens gudinna, dragen i sin lätta, till hälften flygande char af skönformade Gazeller. (En klart seende broder ville påstå, att det var kattor, som drog henne; men det tror jag ej — ty han var redan litet på treqvart, dender brodren.) Dernäst, Pomona, Ceres, ja sjelfva den kyska Diana. Juno och Minerva hade skickat återbud. Den ena skulle resa till Berlin, för att höra mamsell Lind; den andra hade redan lofvat bort sig på en "politisk middag." — Litet sednare på aftonen väntade man sjelfva krigsguden (Mars) ifrån Algeriet.

Så gick nu tåget framåt, upp till Barbaras slott, under afsjungande af följande sexsång af Upsala studentcorps, som blifvit gratis hitbogserad af ångfartyget Uppland:

Vikingasäten, åldriga lundar,
Klippor den eviga frihetens berg!
Lyssnen till uret; sex-timman stundar,
Aftonen rodnar i stigande färg!
Hungren hörs qvida, törsten han ryter,
Klaraste vin i flaskorna flyter,
Kyparn sig sjelf och ljusena snyter:
Klar blir vår synkrets, och sorgen en dvärg.
Fader Bacchus höjer fanan
På de fält der han fordom var skyddande gäst,

Och krediten lyser banan, —
Fastän f—n måtte rida hans blodiga häst.
I spetsen kaviar,
Ansjovis mycket rar,
Lax i låda, räddisor och medfurst ost och smör.
Det är saken.
Lägg på haken,
Så att ingen oss hindrar, när sexa man gör!

Här afbryter resebeskrifvaren hastigt sin berättelse; och de närmast påföljande raderna innehålla blott en mängd hieroglyfer, som för alla klart seende "Bacchi barn" äro tydliga ord, men stumma frågotecken för alla "kalmucker."

Man kan dock af det föregående finna, att hela festen var en Barbara-fest i Afrikansk Bricolleri-stil; och vi lemna till en annan gång tydningen af de nyssnämnde hieroglyferna. —

Och härmed tro vi oss nu hafva klarligen ådagalagt det rätta förhållandet i frågan om moster Barbaras vistelseort och verkningskrets. När hon uppfyllt sitt höga värf, när hon lärt all verldens Mahommedaner, Turkar och andra Kalmucker att hylla rankans gud och lägga bort det förderfliga Opiiätandet, torde hon komma tillbaka till oss igen; — kanske ock icke: ty hon är rädd för hafvet med allt sitt omätliga vatten; icke såsom skulle hon hafva sin fröjd i druckna

bröders yrsel och vilda bacchanters skrän, utan emedan hon hatar all omåttlighet, det må nu gälla vatten eller vin.

Att oskyldigt skämta och måttligen njuta, det är lagen i Barbaras rike.

Och hvad betyder det, att vi här se hvarandra åter, till firande af denna fest? Jo, att vänskapen och glädjen ännu icke äro bortfrusna i norden; men att vi ständigt hitta vägen till deras gyllene tempelportar, för att dricka ur deras källa den drycken som gifver makt att brottas med sjelfva den allt härjande tiden. Ty det är åt *Vänskapens och den oskuldsfulla Glädjens Genius* vi här egna vår gemensamma dyrkan; åt dender morgonstjernan, som i barnasinnet tände så klara himlar; åt dender melodiska fogeln, som i djupet af vårt hjerta ännu sjunger fridssångerna, när lifvets öcken mulnar och vemodets härar blåsa i stormbasunerna, för att skrämma bort oss ur vårt enda jordiska paradis.

Ja, i ditt tempel Barbara! hafva vi derföre i dag åter samlats, såsom trogna och tacksamma barn, såsom kycklingarna under hönans vingar. Ty du är vår höna, och vi äro dina — bricollister.

STOCKHOLM. Hörbergska Boktryckeriet, 1845.

KONJANDER I AMERIKA.

KOMEDI I TRE AKTER.

EFTERSPEL TILL KOMEDIEN HITTEBARNET.

AF

MIG.

(K. H. Fåtheenberg.)

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG.
1887.

PERSONERNE:

KONJANDER, gammal, rik ungkarl.
KATTONG, grosshandlare.
BÄLLIN, ung målare.
ALENBERG, Konjanders systerson.
FRU WALSTRÖM, Konjanders hushållerska.
OSCAR SEGERQVIST, Kattongs son.
EN MAGNETISÖR.
EN CLAIRVOYANTE DAME, (den förres medium).
MORMONPROFETEN.
TVÅ MORMONAPOSTLAR.
KATICKUHRAXHA, } Mormonqvinnor.
KAMAKAOKAKI, }
PER JENSEN från Hurva i Skåne (Emigrant).

UPPASSARE m. fl. STUMMA PERSONER.

Första akten i Stockholm och Filadelfia. Andra akten i Filadelfia och Mormonstaden i Utah. — Tiden: sommaren 1876.

Teaterföreståndare, hvilka önska att uppföra denna pjes, böra härom uppgöra med författaren genom herr bokhandlaren **E. W. Wallin.**

FÖRSTA AKTEN.

Ett rum hos Konjander.

Fru Walström är ensam inne i rummet. Bällin inträder, åtföljd af en tjenarinna, som bär en oljefärgstafla, utan ram.

Scen I.

FRU WALSTRÖM. BÄLLIN.

BÄLLIN. Nu har jag herr Konjanders porträtt färdigt, lilla fru Walström! Vi kunna ju få ställa taflan här på ett par stolar, så länge?

FRU WALSTRÖM. Ja gerna, bästa herr Bällin. (*De placera porträttet på stolarne.*) Kors hvad det är likt min husbonde! Ja det må jag säga, det är ju herr Konjander lifslefvande!

BÄLLIN. Tror fru Walström, att han skall ha något emot, att jag tar taflan med mig till expositionen i Filadelfia?

FRU WALSTRÖM. Nej, det kan jag väl inte tro. Herr Bällin skall ju också exponera grosshandlar Kattongs porträtt der?

BÄLLIN. Ja, och flera andra taflor se'n. — Hör nu, min lilla goda fru Walström, hon är väl så innerligt god och låter mig få ha anstånd med betalningen på min skuld, till dess jag kommer tillbaka från Amerika. Jag hoppas få sälja några taflor der, och då skall jag genast betala hvad jag är skyldig.

FRU WALSTRÖM. Kära herr Bällin, det brådskar visst inte så fasligt med den saken. Jag vet att herrn är både ordentlig och samvetsgrann.

BÄLLIN. Tack min goda fru Walström! Kan jag visa någon tjenst tillbaka, så lita på att jag ska inte svika. (*Kattong inkommer.*)

Scen 2.

KATTONG. DE FÖRRE.

KATTONG. Jag såg att herr Bällin gick in här. Jag ville derföre passa på och säga åt herrn att låta göra en riktigt vacker ram till mitt porträtt, efter det skall exponeras i Filadelfia: en rik och vacker ram, fullkomligt lik den som sitter kring min hustru Amandas porträtt. Jag ser inte på hvad det kostar.

BÄLLIN. Jag lofvar att grosshandlar Kattong skall bli belåten med alltsammans.

KATTONG. Nå, Konjanders porträtt skall väl också exponeras, kan jag förstå?

BÄLLIN. Jo, så vida han sjelf inte har något deremot.

KATTONG (*betraktar porträttet*). Ja, min själ är det inte gubben sjelf! (*med kännaremin.*) Men hvarför har ni låtit den ena axeln hänga ner såder?

BÄLLIN. Han har ju "slagsida" vet jag — det har väl grosshandlarn sett?... De många tutingarne, kan tänka!

KATTONG. Ja, det är förbannadt sant; och det märkte jag genast, första gången jag såg honom, härom året, när han kom upp till mig och stälde till det der väsendet om hittebarnet.

FRU WALSTRÖM. Den da'n, se den glömmer jag aldrig i mitt lif!

BÄLLIN. Konjander kunde ju sedan aldrig tåla Alenbergs hustru, för detder putset?

FRU WALSTRÖM. Nej; och illa var det gjordt af henne också; men hon är nu död, salig menniskan. Jag vill visst inte förtala henne på hennes döda mull; (*med skarp ton*) men hon var ett gement och intrigant stycke, det må jag säja.

BÄLLIN (*afsides*). Se så, nu börjar hon på med sin gamla visa igen! (*Högt.*) Adjö nu fru Walström! (*går, samt bockar sig för Kattong.*)

FRU WALSTRÖM. A'jö herr Bällin!

Scen 3.

KATTONG. FRU WALSTRÖM.

KATTONG. Och barnet dog ju också?

FRU WALSTRÖM. Ja, det lilla oskyldiga kräket dog i kikhostan.

KATTONG. Nå, Alenberg och Konjander ä' ju försonade nu, för längese'n?

FRU WALSTRÖM. Å ja; den der systersonen, han har riktigt förstått sig på att ställa sig in med sin kära morbror. Han vill ärfva honom, kantänka.

KATTONG. Inte underligt det. Konjander har bra med pengar. Jag vet det nog. Vi ha kommit i affärer med hvarandra, som intressenter i ett bolag. Hur mycket kan han ha, tror fru Walström?

FRU WALSTRÖM. Hur mycket han har, det vet inte jag; men grosshandlarn kan fråga Alenberg. Han vet det nog han; och derför så följer han min husbonde som en skugga, och lismar och ställer sig in, och förtalar mig jemt och ständigt. För si han är rädd att herr Konjander skall testamentera något åt mig, för min trogna tjenst — jag har nu skött Konjanders hushåll i 20 runda år, och borde väl ha något till belöning för en så lång tjenst. Tyst, nu hör jag honom komma.

(*Konjander inträder, hållande ett paraply i handen. Alenberg åtföljer honom.*)

Scen 4.

KONJANDER. ALENBERG. DE FÖRRE.

KONJANDER (*skakar vattnet af paraplyet*). Ruskigt väder!... (*till fru Walström.*) Tycker hon det är väder, det här, att vara ute i?

FRU WALSTRÖM. Herre Gud, inte har jag bedt herr Konjander att gå ut i dethär vädret!

KONJANDER. Men hon borde ha sagt åt mej att jag inte skulle gå ut. Se här, tag paraply't och spänn opp'et, så att det får torka; men försigtigt, förstår hon... Ha inte sönder't! Hon vet att jag vill aldrig vara utan detdär.

FRU WALSTRÖM. Nånå, jag har väl spännt opp ett paraply förr! (*Går ut med paraplyet och lyssnar i dörren emellanåt till de andras samtal.*)

KONJANDER. Se god dag, herr Kattong! Hur står till?...

KATTONG. Tack, bra. Jag är här och betraktar herr Konjanders porträtt.

KONJANDER. Jaså, mitt porträtt är färdigt ser jag. (*Ser på det, förnöjd.*) Morgens, gubben lilla! (*Går efter en spegel och jemför sin bild.*) Å ja, inte illa... precist samma näsa... något blekare kanhända... Skadar inte. Tycker ni det är likt? Hva'sa?

ALENBERG och KATTONG. Jaa.

ALENBERG. Men onkel ser i verkligheten mycket yngre ut.

FRU WALSTRÖM (*i dörrn för sig sjelf*). Du räf!

ALENBERG. Nu tycker jag att grosshandlarn och morbror Konjander skulle slå sig ner och spela bräde.

KONJANDER. Hvad skall det tjena till?

ALENBERG. Det har ju alltid roat morbror förut.

KONJANDER. Förut ja; men nu roar mig ingenting mera.

ALENBERG. Morbror har blifvit fasligt mjeltsjuk på senare tiden!

KONJANDER. Nå, hvad skall man kunna bli annat?... Allt opp och nervändt! Jag känner inte igen mig mera någonstans.

KATTONG (*afsides*). I dag är han tråkig! (*går ut.*)

ALENBERG. Inte roar det morbror en gång att gå på Oprakällarn.

KONJANDER. Oprakällarn! Hvad har jag der att göra? Allt förändradt och tillkrångladt. Jag känner inte igen mig der heller. Och bara obekanta ansigten, se'n! *Blanchen* borta, *Carlén* borta, *Bjursten* borta!... Och många andra! Inte något glam och gurgel mera. Inga qvickheter... bara dumheter! Och de dumma drickspengarna se'n! Man kan inte svälja en klunk, utan att det skall ges drickspengar. När jag har ätit: 10 öre, när jag tar på mig rocken: 10 öre... Och snart blir det 10 öre för hatten och galoscherna också. Stora drickspengar och små tutingar, der liksom på alla andra ställen. Nej, gå *du* till Opris så mycket du vill, min gosse; — jag blir hemma jag! (*Fru Walström kommer ut i detsamma.*)

FRU WALSTRÖM. Ja, det tycker jag herr Konjander gör rätt i. Finns det något lyckligare än ett lyckligt husligt lif — förstås när man har någon som troget ser om sig, och som man kan luta sig till i nöd och lust?

KONJANDER. I nöd och lust, sa' hon?... Jag tror fru Walström vill gifta bort mej?... Tackar ödmjukast; det blir inte något giftas af. ser hon. Inte något påhäng! Fri vill jag vara,

Har fru Walström hört hur det sjunges i Alphyddan?

"Frihet vill jag lofva
Är den bästa gåfva!"

Gift sig hon, så mycket hon vill — bara jag slipper.

ALENBERG (*afsides*). Der fick du, min gumma!

KONJANDER. Gifta mej och få ungar på halsen, som skrika och jama som kattor, både bitti och sent... Nej, det aktar man sej för! (*Konjander går in i andra rummet.*)

Scen 5.

FRU WALSTRÖM. ALENBERG.

ALENBERG. Förstod frun piken?

FRU WALSTRÖM. Pika mej hit och pika mej dit! Har jag nånsin bedt Konjander att han skulle fria till *mig?* Jag tror herr Alenberg är *rädd* för att min husbonde skall bli gift; — jag förstår nog jag.

ALENBERG. Hvad är det hon förstår — hvasa'?

FRU WALSTRÖM (*börjar gråta*). Så'nt der är tacken för allt hvad man bjuder till, och för att man släpar ut sig för hans morbror. (*Går ut.*)

ALENBERG. Nånå, nånå, fru Walström, lugna sig! — —

Scen 6.

ALENBERG (*ensam*). Det der var att trampa på hennes ömma tår. Att hon spekulerar på gubben, det begriper jag nog; se'n han har blifvit såder mjeltsjuk, och mer och mer drager sig från menniskorna, så är fru Walström mera oumbärlig för honom än nånsin. Ja, ja, gumman är slug, och man kan ej veta hvad som kan ske.

Kanske narrar hon honom att testamentera åt henne sin egendom; och hvad får jag då? — Nej, min gumma lilla, det skall jag sätta p för. (*Funderar.*) Om jag bara visste hur jag skulle kunna aflägsna henne ifrån honom. — — Att säga opp henne — nej, det går han aldrig in på. Om jag skulle föreslå gubben att göra en resa, för att öfvervinna sin mjeltsjuka? Bäst vore om läkarn ordinerade det. Men hvart skulle vi resa? — — Ah, en förträfflig idé: till Filadelfia. — Alla menniskor ska ju dit nu till expositionen der. Grosshandlar Kattong reser ju dit, och artisten Bällin reser dit, för att exponera sina taflor.

(*Konjander inkommer, nu klädd i nattrock.*)

Scen 7.

KONJANDER. ALENBERG.

ALENBERG (*ställer sig och betraktar Konjanders porträtt*). Det är hin hvad den Bällin målar bra!

KONJANDER. Tycker du det? Ja, ja, du förstår dig på taflor du.

ALENBERG. Jag skall säga morbror, att det porträttet förtjenar komma till expositionen i Filadelfia. Det skulle bestämdt göra uppseende der. Det är bättre måladt än Kattongs. Hvartenda penseldrag röjer mästaren.

KONJANDER. Ja, han målar som en mästare. (*Tager åter spegeln och betraktar sig och taflan.*) Ja det gör han!... Han har bedt mig låna sig respengar till Filadelfia, och fru Walström har tiggt och bedt, att jag skulle hjelpa honom. De ska få sin vilja fram, jag skall låna honom pengarna, om jag också aldrig får igen dem... Det har jag råd till.

ALENBERG. Vore jag i morbrors ställe, nog vet jag hvad jag då gjorde.

KONJANDER. Hvad menar du?

ALENBERG. Jo, jag reste sjelf till Amerika,

KONJANDER. Amerika? Hvad fan har jag i Amerika att göra?

ALENBERG. Jo, morbror skulle resa dit, för att se hur porträttet tar sig ut på expositionen. Så gör grosshandlar Kattong.

KONJANDER. Kattong, ja; han har stort skäl, han, att resa dit. Han vill ju söka opp sin son Oscar Segerqvist, dender vindböjteln, som lär ha gift sig i Amerika med en mycket rik arftagerska.

ALENBERG. För *Kattong* så är dender resan dessutom en bagatell; han är rik och väl burgen.

KONJANDER. Är jag inte väl burgen, jag då?

ALENBERG. Joo... men jag förstår nog hvad Kattong mente, då jag sade att morbror också borde resa till Amerika.

KONJANDER. Hvad han mente? Sa' han något om mej?

ALENBERG. Nej, han bara runka på hufvudet och drog på mun, liksom mente han att morbror inte hade råd till en så'n der resa.

KONJANDER (*stucken*). Har jag inte råd? Det skall jag visa honom. (*Ropar.*) Fru Walström!

(*Fru Walström inkommer.*)

Scen 8.

FRU WALSTRÖM. DE FÖRRE.

FRU WALSTRÖM. Herrn ropa' mej?

KONJANDER. Fru Walström skall laga i ordning min garderob; jag ska resa bort. Se noga efter att allting är rent och helt.

FRU WALSTRÖM. Resa bort? Då är det väl på någon stor bjudning, kan jag tro?

KONJANDER. Ja, en mycket stor bjudning.

FRU WALSTRÖM. Jag törs väl inte fråga hvad stället heter? Ligger det *långt* bort?

KONJANDER. Bara på andra sidan om sjötulln, — i Amerika, fru Walström!

FRU WALSTRÖM. Nå, nu hör jag att herr Konjander, Gudskelof, har fått igen sitt glada lynne, då herrn kan skämta såder.

KONJANDER. Skämta... tror hon jag skämtar? Fråga min systerson om det inte är mitt allvar?

ALENBERG. Jo, det är min morbrors fullkomliga allvar. Han har beslutit att resa med mig och herr Kattong till Amerika på dender expositionen, som fru Walström väl hört talas om.

FRU WALSTRÖM (*slår ihop händerna*). Nå, Herre du store! Hvad tänker min husbonde på? Fara öfver hafvet, öfver vida, villande hafvet? Nej, det kan aldrig vara herrns mening. Herrn kommer aldrig med lifvet tillbaka. Det stormande hafvet, der man, på många veckor, ej ser något land — bara vatten!... Och herrn som aldrig tålt vatten — ja, inte så mycket som ett dricksglas en gång!

KONJANDER. Ja, att *klunka i sig* vatten, som deder nykterhetspredikanterna, det har jag inte tålt... men att *fara öfver* vatten... det är annat det. Vet inte fru Walström, att jag tycker om sillsallat?

FRU WALSTRÖM. Sillsallat — ja, det måtte jag väl veta.

KONJANDER. Ja, derför tycker jag också om hafvet; för ser frun, om inte hafvet funnes, så funnes ingen sill. — (*För sig sjelf.*) Jaså, Kattong tror inte jag har råd? Det skall jag visa honom. — (*Högt.*) Glöm inte att lägga in alla nödvändiga saker; hör hon det. Det får ingen-

ting glömmas, det säger jag henne. (*Fru Walström runkar på hufvudet och bara gapar på Konjander.*) Kom, Alenberg, så ska vi gå in och titta på kartan, lite. (*Konjander och Alenberg gå in i andra rummet.*)

Scen 9.

FRU WALSTRÖM (*allena*). Jag kan förstå, det der är Alenbergs tillställning alltihop. Han vill ha gubben för sig sjelf, på egen hand, för arfvets skull. (*Förargad, vänder sig till publiken, med händerna, knutna, högt i vädret.*) Har ni nånsin sett en så inpiskad skälm?! (*Går ut, i vredesmod.*)

ANDRA AKTEN.

Rum i ett hôtel i Filadelfia.

Scen 1.

KONJANDER *och* ALENBERG *inträda.*

KONJANDER. Det är tusan hvad det är för ett lif här i Amerika! Och allting ha de se'n — till och med svensk punsch . . . riktigt bra punsch!

Kuplett.

Melodi: Ack om vi hade god vänner en så, etc.

1.

Tusan till lif i Amerika här!
Aldrig jag drömde om maken!

Fri såsom fågeln i skogen man är;
Frihet är här hufvudsaken.
Här på en vecka blir tiggaren rik;
Här drifs med ånga en hel republik,
Tusan till lif i Amerika här!
Aldrig jag drömde om maken!

2.

Här rinna strömmar med rödaste gull,
Guld utur bergen man bryter.
Här fångas bufflar och här odlas ull,
Olja ur jorden här flyter.
Humrar så stora som räfvar man ser;
Ostron som tvättfat — "was willst du noch mehr?"
Här rinna strömmar med rödaste gull,
Guld utur bergen man bryter.

3.

Allting går mera i stort än hos oss.
Här räknas allt i millioner.
Fem vånings stenhus man flyttar som boss,
Plockar dem som champignoner.
Städer man bygger med kyrkor och hus
Lika så fort som man tar en pris snus.
Allting går mera i stort än hos oss.
Här räknas allt i millioner.

4.

Här vet man alls icke af något krus,
Så'nt ger man tusende böflar.
Midt i ett sällskap på bordet burdus
Lägger man opp sina stöflar.
Det är just tecken att frihet man har,
Att uti allting man frihet sig tar.
Här vet man alls icke af något krus,
Så'nt ger man tusende böflar.

ALENBERG. Sa' jag inte morbror det, att vi skulle få trefligt här? Maken till exposition få vi aldrig se.

KONJANDER. Dumt att inte Bällin har kommit hit ännu och satt opp sina taflor! Jag vet inte hvad han sölar efter. Han skulle ju afgå från Sverge några dar efter sen vi reste.

ALENBERG. Han hade inte alla taflorna färdiga då, ska jag säja; men nu lär han väl snart vara här, tänker jag. (*Kattong inkommer.*)

Scen 2.

KATTON. DE FÖRRE.

ALENBERG. Se här ha vi herr Kattong.

KATTONG (*torkar svetten från pannan*). Jag tappa' bort er i vimlet. Man kan gå rakt vilse i det der expositionspalatset. Lyckligtvis träffade jag några landsmän, som visade mig hur jag skulle gå. På hemvägen for jag till dender magnetisörn, som vi haft bud till.

ALENBERG. Hvad svarade han?

KATTONG. Han var inte hemma; han hade redan gifvit sig af hit, sa' de.

KONJANDER. Det kan just vara detsamma om han kommer eller inte. Han lär väl ändå inte kunna magnetisera fram din Oscar Segerqvist.

KATTONG. Men ser bror, hans clairvoyanta dame kanske kan säga hvar Oscar fins. Jag har ju nu hört efter öfverallt; men ingen kan ge mig besked. Det vore förargligt om jag skulle få resa tillbaka hem, utan att få rätt på honom.

KONJANDER. Nånå, försök då . . . men jag tviflar jag. En sådan der magnetisör lär väl inte kunna veta mer än andra.

(*Det knackar på dörren.*)

KONJANDER. Stig in! (*Bällin inträder.*)

Scen 3.

BÄLLIN. DE FÖRRE.

KONJANDER. Nå, se här ha vi då ändtligen herr Bällin!

BÄLLIN. Jo, här är jag nu. God dag, mina herrar!

DE ANDRE. Välkommen till oss!

KONJANDER. Är mitt porträtt med?

BÄLLIN. Ja hvars! och mera till ändå!

(*Fru Walström inträder, hållande i handen Konjanders paraply.*)

Scen 4.

FRU WALSTRÖM. DE ÖFRIGA.

ALLA (*utom Bällin, med uttryck af förvåning*). Fru Walström!

ALENBERG (*afsides*). Hur fan har käringen kommit hit till Filadelfia?

KONJANDER (*stirrande mot henne, med uttryck af förvåning*). Är det verkligen fru Walström, eller ser jag i syne?

FRU WALSTRÖM. Nej, det är jag, lilla söta herr Konjander.

KONJANDER. Ä-ä-ä hon tokig hon, som flyger af hit till Amerika och lemnar min våning der hemma till pris åt tjufvar och kanaljer?

FRU WALSTRÖM. Min syster ser om våningen, min bästa herr Konjander; det försäkrar jag. När *hon* ser efter den, så är det detsamma som jag vore sjelf der.

KONJANDER. Har jag bedt henne komma hit? Sa' jag inte, att hon skulle se noga efter allting, medan jag var borta . . . hvasa?

FRU WALSTRÖM. Jo, lilla bästa herr Konjander; men . . . men se . . . det var på det viset

att jag drömde, en natt, att di stal bort herrns hela garderob, och derför —

KONJANDER. Skulle hon flyga hit!

FRU WALSTRÖM. Derför tänkte jag, att jag skulle kunna vara till nytta, för att akta herrns saker för tjufvar på hôtelerna... och så hade herrn ju glömt qvar i Stockholm sitt kära paraply; — se här är det! (*Räcker honom paraplyet.*)

KONJANDER (*fnurrigt*). Dumheter! Fara till Amerika för ett paraply!

DE ANDRA (*med gapskratt*). Ha, ha, ha!

(*Konjander står ett ögonblick stum och tittar ömsom på fru Walström, ömsom på paraplyet.*)

FRU WALSTRÖM. Ja, herrn sa' mig ju att herrn aldrig ville vara utan sitt kära paraply.

KONJANDER. Sa' jag det? Ja ta mej fan sa' jag icke det! — Nå, efter som hon är här nu... så får hon väl vara, vet jag... Det var inte så dumt ändå att hon kom hit. (*Sätter paraplyet under armen.*) Nu tycker jag att jag känner mig mera som hemma!... Är det säkert att hennes syster ser noga efter våningen?

FRU WALSTRÖM. Ja, lilla, goda herr Konjander, det försäkrar jag.

KONJANDER (*muntert*). Här ska hon se, att det är lif och rörelse — tusen gånger mer än i Stockholm.

BÄLLIN. Det var inte lätt att hitta rätt på hvar ni bodde, ska jag säja. Nu ha vi fått logis här i samma hôtel.

KATTONG (*till Bällin*). Det var huggarn hvad ni dröjde länge! Ni skulle ju, efter uträkning, ha inträffat här redan i förra veckan.

BÄLLIN. Motvind och storm nästan under hela resan! Och så på slutet satte vi på grund utanför inloppet till hamnen.

FRU WALSTRÖM. Ja, tocket missöde... som kunde riktigt ha blifvit ett öde!

ALENBERG (*spetsigt*). Ett öde, som kunde ha blifvit ett missöde, menar väl fru Walström?

(*Fru Walström blänger på honom.*)

KATTONG. Hvad var det för ett missöde?

FRU WALSTRÖM. Jo, kan ni väl tänka, att om qväll'n, när vi skulle fara in i hamnen, så hade stora sjöormen lagt sig i vägen för oss, så lång han var.

KONJANDER. Stora sjöormen!... Den borde ni ha tagit med till expositionen!

KATTONG och ALENBERG. Stora sjöormen! Hvad vill det säga?

BÄLLIN. Jo, mina herrar, så var det verkligen. Fartyget måste hålla åt sidan för det hiskliga vidundret; men i mörkret gingo vi för nära stranden och stannade på grund.

KATTONG. Sääå? Nå, såg ni sjelf den stora ormen, herr Bällin? Hur såg han ut?

BÄLLIN. Jag hade redan gått till kojs; men hela besättningen såg den.

(*Kattong sätter sig och ögnar i några tidningar under det följande af samtalet.*)

KONJANDER. Jag undrar hur han såg ut, den besten?

FRU WALSTRÖM. Åh, han lär ha sett för faslig ut: hufv'et så stort som riddarhuset i Stockholm, sa' akterstäderskan — för hon såg'en, och kroppen så lång som Drottninggatan, sa' hon.

ALENBERG. Syntes hela kroppen på vidundret?

BÄLLIN. Styrman berättade mig, att man såg hur kroppen syntes i långa svarta ringlar, som lyftes och sänktes med vågorna.

FRU WALSTRÖM. Och en hel rad med ögon hade han, stora som fönster, sa' akterstäderskan,

KONJANDER. Här ä' allting större än derhemma!

KATTONG (*som under samtalet ögnat i tidningarne*). Ha, ha, ha! Nej, se här ha vi ju er stora sjöorm! Här berättas att några våldsverkare hade i fredags afton huggit af linorna, med hvilka tjugu stenkolsprånar lågo förtöjda i yttre hamnen. Prånarna, som voro sammanbundna i en rad, hade drifvits ut af strömsättningen, och under några timmar nästan spärrat inloppet till hamnen.

ALENBERG. Ha, ha, ha, der ha vi den förskräckliga sjöormen!

KATTONG. Jo, jo, så der är det med dylika historier!

BÄLLIN (*snopen*). Jag sa' er ju, att jag sjelf inte hade sett den.

ALENBERG. Men fru Walströms akterstäderska hon hade ju sett den hon, lilla fru Walström? Hufvudet var ju som riddarhuset; det var skada att inte riddarhusfönsterna voro eklarerade.

FRU WALSTRÖM. Hvad menar herrn med det?

ALENBERG. Jo, för se då hade ni sett bättre, ha, ha, ha! (*Det knackar på dörren.*)

KATTONG. Stig in! (*En magnetisör, åtföljd af ett blekt och utmärgladt fruntimmer — hans medium — inträder.*)

Scen 5.

MAGNETISÖRN och hans medium. DE FÖRRE.

MAGNETISÖRN (*lemnar ett kort*). *Master* Kätten.

KATTONG. *Yes.*

MAGNETISÖRN. *You* begärt en *magnetical conversation.*

KATTONG. *Yes.*

BÄLLIN (*till Kattong*). Hvem är dender, om jag får fråga?

KATTONG. Jo, det är en magnetisör, som man tillrådt oss att efterskicka, för att genom hans medium få veta hvar vi ska få rätt på min slägting, Oscar Segerqvist, hvilken sedan flera år varit bosatt i Amerika, och som jag hört sägas nu skall vara rik. (*Till magnetisörens dame.*) Var så god och sitt ner! (*Hon sätter sig.*)

BÄLLIN. Ja, ja; deder clairvoyanta damerna kunna ge märkvärdiga upplysningar ibland.

KONJANDER. Tviflar sa' Thomas. Jag tror inte på några magnetiseringar.

KATTONG. Vi få väl se. Man har rådt mig till detder, och det kan ju inte skada att försöka på. (*Till magnetisörn.*) Ni förstår ju svenska, som man sagt mig?

MAGNETISÖRN. *Yes.* Hafva bott med svenska *in* Illinois sex år. (*Pekar på mediet.*) Hon *also* hafva bott *in* Illinois. Hon ferstå mucke bra *Swedish.*

KATTONG. Godt! Låt oss då skrida till verket genast. Jag vet att ni amerikanare äro mycket måna om tiden.

MAGNETISÖRN. *Yes. Time is money.* (*Till Konjander.*) Jack höra *you* tvifla. *Well, you* försöka. (*Han gör magnetiska strykningar på Konjander.*)

KONJANDER (*pekar på Alenberg*). Nej försök på honom.

ALENBERG. Ja, jag är inte rädd. Stryk, stryk! (*Magnetisörn fattar och upplyfter Alenbergs ena arm, samt gör strykningar uppåt densamma, hvarvid den sträckes krampaktigt upp i vädret.*)

MAGNETISÖRN. *Kan you* taka den ner?

(*Alenberg försöker, men det går ej. Då stryker magnetisörn andra armen, och den blir krampaktigt sträckt, rakt framåt.*)

MAGNETISÖRN. *Kan you* taka den ner?

(*Alenberg kan det ej. Alla skratta åt hans fåfänga bemödanden. Nu gör magnetisörn några motstrykningar, och genast falla armarna slappa ner åt sidorna*)

MAGNETISÖRN (*till Konjander*). *Will you?*

KONJANDER (*till Alenberg*). Gjorde det ondt?

ALENBERG. Nej, inte alls.

KONJANDER. Då tror jag, jag försöker.

(*Magnetisörn upplyfter och stryker Konjanders ena arm,och den ställer sig liksom Alenbergs förut gjorde. Men· fåfängt försöker han få den andra armen (den på slagsidan) att hålla sig uppe. Den faller jemt ner. Allmänt skratt. Magnetisörn går ut.*)

KONJANDER (*förargad öfver deras skratt*). Hvad är det för dumheter! (*Ropar utåt till magnetisörn.*) Tag ner honom! Tag ner honom ... tag ner honom, säger jag!

(*Magnetisörn hommer in, stryker några tag nedåt, och armen sänker sig genast. Derefter leder han den clairvoyanta damen till soffan och börjar, efter åtskilliga hocus pokus, att stryka henne. Hon lägger sig och somnar in. Alla stå omkring och gapa.*)

MAGNETISÖRN. Nu skriffa fråga *and* lägga *the paper upon the stomach.* (*Pekar på hennes maggrop.*)

KONJANDER. Men hon kan väl inte se med magen heller?

MAGNETISÖRN. *Yes,* kunna läsa med mage, som ni med ögon.

KONJANDER. Det är tusan, hvad Amerika är långt före oss ändå!

MAGNETISÖRN. Hon läsa med magnetisch fluidum.

KONJANDER. *Magnetisk* fluidum. Så'nt fluidum måtte smaka något det, fru Walström! Det ska vi ha med oss hem! Det ska införas på alla

källare i Stockholm. Och så ska fru Walström lära sig att läsa med magen, så slipper hon nyttja glasögon.

FRU WALSTRÖM. Gud ske lof, att herr Konjander har fått igen sitt goda humör!

KONJANDER. Ja, hvem kan vara vid annat än godt humör i Amerika, frihetens land!

(*Kattong skrifver på en papperslapp.*)

KONJANDER. Hvad skrifver bror?

KATTONG. Jag skrifver: Säg mig, hvar skall jag söka Oscar Segerqvist? (*Sedan han skrifvit, lägger han papperet på mediets maggrop.*)

MAGNETISÖRN. *Silence!* nu hon beginna.

QVINNAN (*med dof stämma*). *In the state Wisconsin.*

DE ANDRA (*halfhögt till hvarandra*). I staten Wisconsin. (*De lyssna.*)

QVINNAN. *In the town Madison.*

DE ANDRA. I staden Madison.

KATTONG. Hvar der?

QVINNAN. *S:t Georg street, N:o hundred and six.*

DE ANDRA (*säga efter*). S:t Georgsgatan N:o 106.

ALENBERG. Skrif opp det, för all del!

KATTONG (*antecknar och frågar derpå*). Är Oscar Segerqvist rik? (*Lyssnar.*)

QVINNAN. Mucke rik; mucke *money.*

ALLA. Mycket rik! Mycket pengar!

KATTONG (*gnuggar händerna*). Hur mycket?

QVINNAN. *Two million dollars.*

DE ANDRA (*utropande*). Två millioner dollars!

KONJANDER. Dender är stormrik, han.

KATTONG (*till magnetisörn*). Men, min herre, kanske hon misstager sig?

MAGNETISÖRN. Hon? (*Skakar på hufvudet, och med eftertryck.*) Altrig misstaka, altrig misstaka!

KATTONG (*till magnetisörn*). Säg mig, hvar ligger staden Madison?

MAGNETISÖRN. Madison ligga lång, lång in vester.

KATTONG. Jaså, — det var dumt, det; men dit måste jag ändå! Två millioner dollars: en vacker förmögenhet!... Herr Alenberg följer ju med mig? Jag bjuder på fri resa.

ALENBERG (*afsides*). Och jag skulle lemna fru Walström ensam med gubben? Nej, det aktar man sig visligen för.

KATTONG. Nå, säj, herr Alenberg, herrn reser ju med?

KONJANDER (*till Alenberg*). Du kan ju resa med, du!

ALENBERG. Ja, om morbror Konjander lofvar att följa med.

KATTONG. Följ med du, bror Konjander. Det skall bli en förbaskad treflig resa, skall du få se. Jag består resekostnaden naturligtvis.

KONJANDER. Tack skall du ha, kära bror; men jag stannar allt qvar, jag.

ALENBERG. Men min aldra bästa morbror! Har man gjort sig besvär att fara hit så lång väg öfver hafvet, så skall man väl också se sig något om i landet — ett så märkvärdigt land, till på köpet!

KATTONG. Annars ångrar du dig, när du kommit hem igen, bror.

ALENBERG. Ja, se det gör morbror bestämdt!

KONJANDER. Menar ni det? (*funderar.*) Nå, så kör då! Jag följer med. Jag tycker om Amerika; det är frihetens land.

ALENBERG och KATTONG. Ja, det är frihetens land. Lefve friheten!

KONJANDER. Lefve friheten! — Fru Walström! Systern ser ju noga efter min våning i Stockholm?

FRU WALSTRÖM. Ja, det försäkrar jag herr Konjander att hon gör.

KONJANDER. Nå, då följer jag med!

FRU WALSTRÖM. Men, bästa herr Konjander, stanna qvar här! Man vet inte hvad som kan hända på en så'n der långresa. Stanna qvar! Lyd mitt råd!

KONJANDER. Hvad säger hon? Ska jag lyda henne? Jag måtte väl rå om mig sjelf... Blif hon här, så länge, med herr Bällin, och se efter våra saker. Jag reser jag.

MAGNETISÖRN (*till fru Walström*). *Now you shall* fråga.

FRU WALSTRÖM. Hvad får jag fråga?

MAGNETISÖRN. *What you will.*

FRU WALSTRÖM (*till qvinnan*). Skall *det* slå in, som jag nu tänker? (*De lyssna.*)

QVINNAN. *You shall* giftas.

DE ANDRA (*skrattande*). Hon säger ni skall bli gift. Ha, ha, ha!

FRU WALSTRÖM (*förlägen*). Det tänkte jag inte på, det försäkrar jag.

MAGNETISÖRN. *Beg your pardon, you* tänkte så.

FRU WALSTRÖM (*frågar qvinnan*). Nå, med hvem skall jag bli gift då?

(*Intet svar. Efter några ögonblick räcker qvinnan ut armen och pekar mot Konjander. Allmänt skratt.*)

KONJANDER. Hvah?... Hvad behagas? Menar hon mig?... Tackar ödmjukast! Kan inte ha den äran!

(*Qvinnan vaknar.*)

MAGNETISÖRN. Nu hon vakna. (*Hon reser sig upp, och stirrar omkring sig. Magnetisörn fattar hennes hand och leder henne till en hvilstol.*)

Hon behöfva hvila. (*Frågar fru Walström.*) *Perhaps you also willa* bli magnetiserad?

FRU WALSTRÖM. Jag?

DE ANDRA. Ja, fru Walström måste försöka! Fru Walström måste försöka!

KONJANDER. Så kan hon tala om hemma, se'n, att hon blifvit magnetiserad i Amerika och lärt sig läsa med magen.

FRU WALSTRÖM. Men kanske det gör ondt?

MAGNETISÖRN. Ondt? *Smart? no, no,* int göra ondt. Försäkra på heder!

BÄLLIN. Försök, fru Walström! Det är inte farligt. Jag har sett många fruntimmer bli magnetiserade; det lär vara en så ljuflig känsla.

FRU WALSTRÖM. Jag tror jag försöker.

KONJANDER (*afsides*). Se nu vill hon, nu, se'n hon fick höra att det var ljufligt!

(*Magnetisörn för henne till soffan och börjar sina strykningar. Fru Walström håller på att insomna.*)

DE ANDRA (*halfhögt.*) Hon somnar.

MAGNETISÖRN. Tyss — — — (*I detsamma får hon kramprycknigar, skriker till och rusar upp som en förryckt, samt slår ifrån sig med begge händer.*)

FRU WALSTRÖM. Ah — hvar ä' jag, hvar ä' jag? (*Hon kastar sig på en stol. Förhänget faller.*)

TREDJE AKTEN.

I Filadelfia. Samma rum som i föregående tablå. Fru Walström sitter och spår i kort.

Scen I.

FRU WALSTRÖM (*ensam*). En mörk väg... Spader igen!... Det bådar olycka! (*Det knackar på dörren.*) Stig in! (*Hon skyndar sig att gömma kortleken. Bällin inkommer, strålande glad.*)

Scen 2.

BÄLLIN. FRU WALSTRÖM.

BÄLLIN. Jag vinner pris, fru Walström, för mina porträtter! Pris för begge gubbarna, både Konjander och Kattong! Man har beundrat dem, man har frågat mig om originalerna — de lefvande, förstås.

FRU WALSTRÖM. Ja originalerna! (*suckar.*) Herren Gud vet hvar de nu äro! Jag börjar riktigt bli ängslig för min husbonde. Inte något bref på så länge!... Var herr Bällin inte på posten?

BÄLLIN. Jo, kära fru Walström, det var jag visst det. Jag har noga sett igenom breflistorna; men inte något till oss! Man väntade likväl i hvarje ögonblick en post till, från de vestra staterna; och ett postbud lofvade mig att genast skynda hit, ifall något bref till oss vore med.

FRU WALSTRÖM. Det här börjar på att bli sorgligt, herr Bällin! Det anar mig att någon olycka skett. De skulle ju redan för fjorton dar se'n ha varit tillbaka... Min goda husbonde, hvar-

före skulle han låta narra sig ut på den der långresan!

BÄLLIN. Jag börjar, ty värr, tro, att det händt dem något ondt.

FRU WALSTRÖM. Ja, ja, kanske uppätna af vildar! Jag vill fråga hvad de skulle ut och flacka efter! Alenberg kunde gerna ha rest ensam med grosshandlarn; men se, han ska' nu släpa den arma gubben med sig öfverallt. (*Per Jensen inträder.*)

Scen 3.

PER JENSEN. DE FÖRRA.

PER JENSEN (*brytande på skånska*). Kan di sije mej om de ä här, Bällin bor?

BÄLLIN. Jo, riktigt. Det är jag det. Jag hör ni är svensk.

PER JENSEN. Ja men, ä ja saå. Ja ä Per Jensen från Hurva.

BÄLLIN. Och kommer nu kanske direkte från Sverge?

PER JENSEN. Nej men, gör ja inte saå, för si ja ä såsom emigränt, ska ja sija harrn. I fjor kom ja som mormon te Amerega me Lars Annersen och Jens Erssen i Wram.

FRU WALSTRÖM. Kors min Gud, det är en mormon!

BÄLLIN. Hur har ni blifvit mormon?

PER JENSEN. Jo si de va saå, att de kom en apostel te Skaåne i fjor våras å präka för oss så grömmelia vackert, å bjö oss penga; å så bjö han på vin, å svor på att vi sulle bli salia, om vi bara ville lade ham döba oss; å så döbde han oss. Å så ga'n oss respeng, å for åv me oss te Amerega.

BÄLLIN. Nå hvad är ditt ärende till mig nu?

PER JENSEN. Jo, si de va saå, att ja sulle helsa harrn fraån harr Katten.

BÄLLIN. Katten — — Katt — — aha: Kattong menar du väl?

PER JENSEN. Ja såleds var de la; men katten skällde de ham för, liaväl.

BÄLLIN (*ifrigt*). Jaså, du har träffat Kattong?

PER JENSEN. Ja men! å så en ann harre, som het Kumjander. Vi rymde tesamman fraån profeden i Utah; men de ble gribna de, å förda tebaga igen te profeden.

BÄLLIN. Hvad, i all verlden, hör jag! Är Konjander och Kattong i Utah?

PER JENSEN. Ja men, ä di saå! För si di va ble'na mormoner di, liasom jaå.

FRU WALSTRÖM (*slår ihop händerna och utropar*). Nå du store! Har min husbonde blifvit mormon?

BÄLLIN (*till Per Jensen*). Bah, hvad är det för prat? Det är inte möjligt! Hur kan du påstå sådana dumheter?

PER JENSEN. Jaså, harrn tror meg inte. Men liaväl så ä de la sant; för ja va me i tabernaglet, när di döbdes; å när harr Kumjander sulle doppas ner i vannkare, så sprattla han så grömmelia emot å skreg att han tålde inte vann; men döbd ble han liaväl, å Katten me. Å så dro di opp dom ur vannkare, å så sträckde profeden ud sina hänner å sa att di va blefna helia, di liasom alla di andra. Men åtta dar efter så rymde vi alla tri; men di tvaå harra ble fast di. De va bara de ja sulle sija; för de låfte ja dom.

BÄLLIN. Men säg mig då, hur i Guds namn hade de kommit till Utah?

PER JENSEN. Jo di sa att di blett fast för

indianer, på resan, sa di; å så råkte di nåra mormoner, som hjalp dom fram te Utah.

BÄLLIN. Nå, såg du inte till en herre som hette Alenberg; var han inte också med i Utah?

PER JENSEN. Näj, den harrn så ja inte tell; men no hörde jag di talde om'en.

BÄLLIN. Kors, i Herrans namn, hvilket spektakel!

FRU WALSTRÖM. Ja, det må jag säja! Min stackars arma husbonde!

BÄLLIN. Säg mig, du: hurdant är det der lifvet bland mormonerna? Sliter man mycket ondt i Utah? Jag har hört, att mormonprofeten skall vara en tyrann emot sina underlydande.

PER JENSEN. De ä han iblann; men bara man lyder blindt, så ä allt bra. Jaå fick båd möe mad å go mad, när ja arbejda hos'n.

BÄLLIN. Nå hvarför rymde du då?

PER JENSEN. Jo, för qvingornas skull. Mina qvingor va så arga. Di slo mej, då di inde fick göra som di ville.

BÄLLIN. Hade du flera än en hustru?

PER JENSEN. Ja men, hade ja saå! Ja hade tvaå; å när di höll ihob så fick ja smörj.

FRU WALSTRÖM (*förvånad*). Hva' säjer han? Hade han två hustrur?

PER JENSEN. Ja men! Strax som man blett döbd, så får man tvaå eller tri tockna, tvärt; för ingen får vara i Utah, som inde ä begaåfvad — si de kallas begaåfvad deder. Profeden har 60 han. (*En brefbärare inkommer med ett bref i handen.*)

Scen 4.

BREFBÄRAREN. DE FÖRRA.

BREFBÄRAREN. *To mister* Bällin.

(*Lemnar brefvet, får drickspengar och går.*)

Scen 5.

DE FÖRRE, *utom* BREFBÄRAREN.

BÄLLIN (*ifrigt*). Jag känner igen Konjanders stil. Nå ändtligen! (*Bryter upp brefvet och läser.*) "Två bref har jag skrifvit; men inte något svar! De måtte aldrig kommit fram. Det var en olycklig resa, vi gjorde. Om ni visste hvad vi utstått! Der borta i Madison fans ingen Oscar Segerqvist; den där klärvoyangsan hade ljugit för oss. På hemresan blef vi öfverrumplade och plundrade af indianer; men i detsamma kom en mormonkaravan och räddade oss, och förde oss med sig till Utah. Af dem fick vi mat — annars hade vi förgåtts. Gud vare mig nådig, arme syndare! Inte kunde jag drömma om, att jag skulle råka så här ut, när jag reste från Sverge, för att bota min mjeltsjuka. Som jag inte orkade med något kroppsarbete, så blef min syssla, att ha tillsyn öfver tvätten i profetens seralj. Och nu vill han gifta mig med två stycken, som äro lediga. Här får ingen vara ogift. Punsch fins inte här... bara vatten. Herre Gud, sån't lif! Kattong ligger sjuk. Alenberg vet jag inte hvart han tagit vägen. Hjelp mig, för Guds skull! Kom och rädda mig, innan jag förgås!

Konjander.

FRU WALSTRÖM. Kors, i all verldens dar, sån't elände! Min fattiga, stackars husbonde!

PER JENSEN. Nu hör harrn att de ä sant som ja sijer.

BÄLLIN. Ja, ty värr, hör jag att det är sant!

FRU WALSTRÖM (*beslutsamt*). Jag far dit och tar igen honom — ja, om det ock skulle kosta mitt lif! Herr Bällin, som har ett så godt hjerta,

kan väl inte tåla att vår hederliga Konjander pinas ihjäl af de der omenniskorna. Herrn följer med mig dit bort, det är jag säker på? — Herre du store! min Konjander mormon! och gift med två stycken! Jag far dit i denna dag! Jag ska lära dem moris jag!

PER JENSEN. Ajö! Nu får ja la gaå?

BÄLLIN. Tack ska han ha, min kära Per Jensen! Det var hederligt att han kom till oss! Tack, tack! (*Gifver honom några silfverslantar.*)

PER JENSEN. Ajö! ajö! (*Går.*)

Scen 6.

DE FÖRRE, *utom* PER JENSEN.

BÄLLIN. Kors sån't förbannadt spektakel! Vi måste söka rädda dem; men hvad är att göra? I ett främmande land, och så långt borta! Inte lär mormonprofeten fråga en smula efter fru Walström och mig, om vi komma dit; det kan jag försäkra henne.

FRU WALSTRÖM. Nå hur menar herrn vi ska göra då?

BÄLLIN (*funderar*). Jo, — så här ska vi göra: jag går upp till vår konsul och anmäler saken.

FRU WALSTRÖM. Ja, vi gå till konsuln genast!

BÄLLIN (*funderar*). Men om *han* reklamerar Konjander aldrig så mycket, så lär väl mormonprofeten föga fråga efter det... Nej saken måste gå genom polisen här.

FRU WALSTRÖM. Ja polisen — se det har herr Bällin rätt i!

BÄLLIN. Men jag tviflar också på att *det* lyckas. Det är mycket vanligt i det här landet, att en hop menniskor låta döpa sig till mormoner. Polisen har dessutom blott att göra med hvad som tilldrager sig här på platsen. Hade Konjanders och Kattongs *porträtter* blifvit bortsnappade, i stället för gubbarna sjelfva — kopiorna i stället för originalerna — se det hade förändrat saken; kopiorna tillhöra expositionen, de.

FRU WALSTRÖM. Liksom inte originalerna hörde till exposition'? Kom de inte hit för att —

BÄLLIN. För att exponeras, menar fru Walström.

FRU WALSTRÖM. Inte precis, för att exponeras... men kan man inte låta förstå, att de va' med, för jemförelsens skull? (*Det knackar på dörren.*)

BÄLLIN. Stig in! (*Oscar Segerqvist inträder.*)

Scen 7.

SEGERQVIST. DE FÖRRE.

SEGERQVIST. Ursäkta! Bor herr Kattong här?

FRU WALSTRÖM. Ja, nog har han bott här, men, för några veckor se'n, reste han bort, för att söka sin slägting, Oscar Segerqvist.

SEGERQVIST. Förlåt, hur var namnet?

FRU WALSTRÖM. Oscar Segerqvist.

SEGERQVIST. Det är just jag, det!

BÄLLIN. Hvad säger herrn, är ni Oscar Segerqvist?

SEGERQVIST. Ja det är jag visst, det. Jag är Kattongs slägting, och är bosatt i närheten af staden St. Louis i Missouri. I förrgår kom jag hit till Filadelfia, för att se expositionen, och af en händelse träffade jag nyss några Stockholmare, som berättade mig, att grosshandlar Kattong bodde här i hôtellet. Jag skyndade derför genast hit, för att få träffa honom.

FRU WALSTRÖM. Nå det må jag säja var också ett öde!

SEGERQVIST. Hvad menar frun?

FRU WALSTRÖM. Jo, Kattong och Konjander och Alenberg ha ju rest bort, enkom för att uppsöka herr Segerqvist.

SEGERQVIST. Ha' de rest till S:t Louis, för att söka mig? Men jag var dock ännu hemma, för några dagar sedan.

BÄLLIN. Ack, min herre, man hade vilseledt oss och uppgifvit, att ni var bosatt i staden Madison i Wisconsin.

FRU WALSTRÖM. Och, kan herrn tänka, att på resan dit så blefvo de öfverfallna af vildar och tagna till fånga af mormoner.

BÄLLIN. Det vill säga: en skara mormoner, som befriade dem från indianerna, förde dem med sig till Saltsjöstaden i Utah.

SEGERQVIST. Jo, då kom de i skönt sällskap!

FRU WALSTRÖM. Ja, herre Gud, så'nt sällskap! Vi ha nyss fått bref från herr Konjander, min husbonde; och kan herrn tänka sig, att den hederliga menniskan har med våld blifvit döpt till mormon tillsammans med grosshandlar Kattong och Alenberg! Det är ju fasligt!

SEGERQVIST. Hvad säger ni, min fru? Är det väl möjligt? Men ä' ni riktigt underrättade?

FRU WALSTRÖM. Riktigt underrättade? (*Visar Konjanders bref.*) Se här, herr Segerqvist, ha vi ju Konjanders egenhändiga bref — den olyckliga menniskan!

BÄLLIN. Och dessutom ha vi fått alltsammans bekräftadt af en landsman, som hade lyckats att rymma från profeten i Utah.

SEGERQVIST. Har man väl nå'nsin hört på maken! — Och de äro med *våld* gjorda till mormoner?

FRU WALSTRÖM. Ja, så står det i brefvet.

SEGERQVIST. Nå, hvad tänker ni nu göra? De måste ovilkorligen räddas genast.

BÄLLIN. Ja, genast, innan de fått sig på halsen ett halft tjog hustrur, som profeten redan lär ha bestämt.

SEGERQVIST. Hustrur!... Ja, det är sant, det hör till saken, det också.

FRU WALSTRÖM. Hvad är att göra? Säg oss för Guds skull hvad vi ska' göra? Ska' vi anmäla det i polisen?

SEGERQVIST. Nej, det drar för långt om. De måste befrias genast. (*Går fram och tillbaka, funderande, och slår sig för pannan, mumlande af vrede.*) Jaså, herr profet, du ämnar *gifta* dem också! (*Beslutsamt till fru Walström.*) Hör på, min fru: Konjander är er husbonde — är det icke så?

FRU WALSTRÖM. Alldeles riktigt, ja.

SEGERQVIST. Vill ni rädda honom, så måste ni följa med till Utah; och vi måste resa genast i denna dag. Vill ni det?

FRU WALSTRÖM. Ja, det vill jag visst det.

SEGERQVIST (*till Bällin*). Och ni, min herre, följer ju också med? Jag består resekostnaden.

BÄLLIN. Jag tackar er af hjertat!

FRU WALSTRÖM. Tack, tusen tack, min bästa herr Segerqvist! Gud välsigne er, som kom så i nödens stund till hjelp!

SEGERQVIST (*triumferande*). Det här skall bli en rolig lek, ska' ni få se! Nu skyndar jag hem till mitt logis och gör mig i ordning; se'n kommer jag och hemtar er. (*För sig sjelf.*) Jaså, herr profet! Du ämnar ställa till bröllop! Nåväl, då vill jag spela opp bröllopsdansen!

(Tablå.)

Ett tarfligt rum i mormonstaden i Utah. En dörr till venster och en till höger.

(*Konjander, blek och affallen, sitter framlutad på en stol, stöder sina händer mot knäna och vaggar, djupt nedtryckt af missmod.*)

Scen 8.

KONJANDER (*suckar*). Hur skall dethär sluta? Jag står inte ut en vecka till! Hade jag drömt om något sådant, så hade jag aldrig lemnat Stockholm!... Hva' fan skulle jag i Amerika att göra! Och så kom jag i *sjelfva ormgropen* se'n!... Jo, det var en skön exposition! Fru Walström! (*hejdar sig.*) Jaså, det är sant, hon fins inte här, hon... Jag undrar om mitt bref kommit fram.

(*En mormonapostel inträder.*)

Scen 9.

MORMONAPOSTELN. KONJANDER.

APOSTELN. *You* mich känna, *perhaps?*

KONJANDER (*säger efter*). Per Häps?... Jag heter inte Per Häps! Jag heter Lars Konjander.

APOSTELN. Jag dett vetta, *but jou* mich int förstå. Jag villa säga: jag vara profets apostel.

KONJANDER (*blänger på honom. För sig sjelf*). Skön apostel! (*högt.*) Jag känner nog igen er. Ni var med, när jag döptes. Ni kommer väl med något sattyg nu igen, kan jag tro.

APOSTELN. Int säga så på vår heliga profet; *if* jag dett föra fram, det vara er död.

KONJANDER. Död... ja, hvad är det här

lifvet då? Det är så godt som död, det också. Man kan gerna ta mitt lif... det är inte mycket qvar af'et. Nå, hvad är det ni vill nu då?

APOSTELN. Profet helsa, *you now shall* begåfvas.

KONJANDER. Hvad är det? Begåfvas? Vill han ge mig igen mina pengar, som han narrat af mig till den heliga kyrkan?

APOSTELN. Ah, int förstå. Begåfva willa säja: giftas. Ni vara mormon i *four*... (*räcker upp fyra fingrar*) fire vecka; och då få låf giftas. Profet nu komma, *and* då vara färtig.

KONJANDER. Gifta mej?... Ä' ni tokig? Tackar ödmjukast! Profeten får behålla sina skönheter sjelf... Han kan inte tvinga mej... Jag är en fri medborgare från Sverge.

APOSTELN. Sverge! — *What* vara Sverge? puhh! Sverge int räcka hit. Ni nu lefva aff profetts bröd. *The mormons* hafva frälsa ert lif.

KONJANDER. Och gjort oss till fångar ja!... Gå bort, säger jag!... Gå er väg... Jag vill inte se er!

APOSTELN. *If you no* int villa görra *what* profett säga, han sätta *you* in arrest på barra *water*.

KONJANDER. Bara vatten?... Hvad har jag fått annat, se'n jag kom hit?

APOSTELN. *But* wi alla drinka *àlesoup* — *you* också kunna drinka *àlesoup*.

KONJANDER. Ölsupa, fy fan! så'nt tål jag inte. Dåligt folk dethär, som inte förstår sig på punsch eller toddy!

APOSTELN. Jack säja, nu ni vara färtig giftas! Profett *is coming*... komma snar... *Do you understand?*... *Yes.* (*Går.*)

Scen 10.

KONJANDER *ensam.* (*Härmande honom förmädligt.*) *Yes!* Jo, det fattades bara det!... Men det ska inte ske!... Jag säjer jag är gift förut hemma i Stockholm ... med tre, fyra stycken, så måtte det väl vara nog.

(*Alenberg inkommer.*)

Scen 11.

ALENBERG. KONJANDER.

ALENBERG. God dag, morbror!

KONJANDER. Vacker pojke du! Hvarför har du inte kommit hit och hört om mig förut? Först narrade du mig att följa med er på dender fördömda resan, och sedan så lemnar du morbror din så här öfvergifven?

ALENBERG. Kära morbror! Det har varit mig platt omöjligt att komma hit. Ända se'n jag försökte rymma från byn, der jag hölls, liksom en fånge, ha de vaktat mig både dagar och nätter. Nu ändtligen har jag fått besöka staden, se'n jag med en dyr ed lofvat att inte rymma. I nästa vecka lär profeten ämna viga mig med ett par stycken. Det skulle ha skett i torsdags, men han fick något hinder. (*Betraktar Konjander.*) Kors så morbror har blifvit medtagen och blek!

KONJANDER. Ja, hvad kan jag vara annat, med ett sådant lif? Sitta i tvättstugan och räkna kläder från bitti till sent... och tas med en hop tvättkäringar se'n, som inte förstå hvad jag säjer!

ALENBERG. Räkna kläder — — stackars morbror!... Hela da'n? Hvad ä' det för en förbannad tvätt?!

KONJANDER. För seraljen, vet jag! Profeten har 60 hustrur, eller hvad de ska' kallas. Nu vill han skaffa mig så'nader på halsen också.

Hans apostel var nyss här och sa' att jag genast skulle bereda mig på att bli gift.

ALENBERG. Åh, hvad hör jag!

KONJANDER. Men det ska inte ske!... Det är inte värdt han kommer med någon sötnos!... Han får mig aldrig att gå in på't! Nå, hur är det med Kattong nu?

ALENBERG. Åh jo, han är bättre. Han går uppe nu, och han sade mig, att han skulle helsa på hos morbror i dag.

KONJANDER. Han förkylde sig, när de döpte'n... Är det skapligt, att doppa ner en menniska såder i iskalla vattnet? Jag trodde jag skulle få slag, jag, på kuppen, när de döpte mej.

ALENBERG. Ack, ack, så'nt elände! Nej, jag går genast till profeten. Jag har lyckats gömma undan en del af vår reskassa, och med den skall jag försöka muta dender omenniskan, att inte pålägga morbror en sådan der afskyvärd misshandling.

KONJANDER. Sådant olycksöde, som skulle föra mig hit bland mormonerna! Det är ditt fel... det var du, som kom opp me't. Hvarför lydde jag inte fru Walström, och blef hemma? Hon menar alltid väl med mig, hon!

ALENBERG. Nå, liksom jag inte skulle mena väl med morbror, fast det nu —

KONJANDER. Fast det nu står så här till ja! Det är frukten af dina välmeningar. Dender resan till Madison, var det inte du, som öfvertalde mig till den?

ALENBERG. Ja, men se, kära morbror —

KONJANDER. Hva' tusan skulle jag dit efter! Hvad har jag att göra med dender Oscar Segerqvist!... Han ä' ju Kattongs son, och inte min. (*Går fram och tillbaka, stampar i golfvet och rifver sig i håret.*)

ALENBERG (*afsides*). Aj, aj, aj, nu är gubben topp rasande på mig. — Hur skall jag kunna blidka honom? (*högt.*) Förlåt mig, morbror! Jag skall försöka hjelpa allt till rätta. Jag går genast till profeten och klagar. Han har väl inte rättighet att ta lifvet af folk! (*Går.*)

Scen 12.

KONJANDER (*ensam*). Han kan försöka, men det lär inte lyckas. Profeten släpper ingen härifrån, som en gång kommit hit i vargkulan... Det aktar han sig för... Han vill inte att hans kanaljerier ska bli kända. (*Aposteln inkommer, åtföljd af ett par personer, som bära in ett badkar, samt några vattenhinkar.*)

Scen 13.

APOSTELN. KONJANDER.

APOSTELN (*till bärarne*). *Pot the bathing tub there!* (*Pekar åt sidan af rummet. Bärarne skynda att placera karet och gå ut.*)

KONJANDER. Hvad ska detder vara till? Jag ä' ju döpt, vet jag!

APOSTELN (*hotande*). *If you* int villa giftas, *you shall* ligga *in* kall vatt, till ni lyda profet. — Willa *you not* giftas, vi er föra back till Indianer, *and* säga: tack *for* de lån! (*Går ut till venster. Oscar Segerqvist inkommer från högra sidan, utklädd till amerikansk polisman.*)

Scen 14.

KONJANDER. OSCAR SEGERQVIST.

SEGERQVIST. Är ni herr Konjander?

KONJANDER (*stirrar på honom*). Ja, nog har jag varit Konjander, men nu vet jag knappt hvem jag ä'.

SEGERQVIST. Jag är en landsman till er, och kommer för att försöka rycka er ur profetens klor. Att jag för tillfället är förklädd till amerikansk polisman, har sina skäl.

KONJANDER. Det är väl något sattyg på färde, nu igen.

SEGERQVIST. Nej, min vän; tro icke sådant. Jag vill hjelpa er. Jag har fått höra att man ämnar gifta er; är det icke så?

KONJANDER. Jo, gunås så visst!

SEGERQVIST. Jag tror att ni skall kunna räddas, om ni noga gör, som jag säger. Hör nu på: när profeten, enligt bruket här, tillfrågar er om ni är gift, så svara: *yes* — det betyder ja — för si han är strängt förbjuden af unionsregeringen, att till giftermål tvinga någon, som är förut trolofvad eller gift.

KONJANDER. Ska jag svara ja? Men jag är ju hvarken gift eller trolofvad.

SEGERQVIST. Betyder ingenting. Svara bara *yes*, ihärdigt och oförskräckt.

KONJANDER. Men om han frågar med hvem jag är gift?

SEGERQVIST. Hitta på ett namn, hvilket som helst — lika mycket. Kom bara ihåg att svara *yes:* det är hufvudsaken. Derpå hänger det, om ni skall kunna befrias. (*Musik höres utifrån.*) Jag hör, de komma redan. (*Skyndar ut.*)

Scen 15.

KONJANDER *ensam. Sedermera* APOSTELN *och* PROFETEN *med deras följe.*

KONJANDER. Hvad var det där för en? Amerikansk polisman, sa' han... Utklädd? Inte

måtte dender vara någon Amerikanare; han talte riktig svenska. Hvad fan är det här för spektakel!... Svara *yes* ihärdigt och oförskräckt, sa han. Jag ska väl göra som han sa... men jag begriper inte ett qvitt af det här... Jag tror jag blir tokig, jag!

(*Aposteln inträder, och efter honom musikanter, spelande på några usla, skramlande instrumenter. Derefter två personer, som bära profetens förgylda stol, den de placera i fonden af rummet. Derpå en, som bär profetens fana, hvilken är grön, med besynnerliga figurer på. Vidare en apostel, ledande två beslöjade qvinnor; och efter dem två barn eller yngre personer, svängande i sina händer rökelsekar, med välluktande rökelse. Derpå inträder profeten, klädd i svart, fantastisk kåpa, som är prydd med hvita hieroglyfer. Han bär på hufvudet en mycket hög, spetsig toppmössa, utsirad med stjernor och solar i guld. Profeten sätter sig på sin stol. Musiken tystnar.*)

Scen 16.

KONJANDER. PROFETEN. APOSTELN *jemte de öfriga.*

PROFETEN. Som vi brucka, ja först er frågga *your name*... den namen... *votre nom?*

KONJANDER. *Yes.*

PROFETEN. *You don't* verstehn *whatt* ja frågga?

KONJANDER (*afsides*). Skön svenska, det der!

PROFETEN. Jag frågga den namen?...

KONJANDER. *Yes.*

(*Profeten runkar på hufvudet.*)

APOSTELN (*knyter näfven åt Konjander*). Den helig profett *will you shall* sägga *your* namen.

KONJANDER. Mitt namn är Konjander! Det måtte han väl veta. Det har jag sagt förut.

PROFETEN. Nu sägga land, *from* dett ni komma.

KONJANDER. *Yes.*

(*Aposteln hotar med knytnäfven.*)

KONJANDER (*afsides*). Jag måtte inte riktigt ha förstått dender polismannen. (*Högt.*) Jag är från Sverge; det har jag ju också sagt förut!

PROFETEN. Jag frågga *when you* zuhören helig *company*, helig orden in Sverg?

KONJANDER. *Yes.*

PROFETEN. Sägga namen *of then* orden *and* helig *company?*... Gifva svara; sägga *then* namen *of then* helig orden.

KONJANDER (*med stark betoning*). Par Bricoll!

PROFETEN. Bricoll? (*Runkar på hufvudet.*) *Y dont no*... int känna then orden.

KONJANDER (*afsides*). Mycket obildad!

PROFETEN. Vara ni *before*... im voraus bunden *with* qvinna?

KONJANDER. *Yes.*

PROFETEN. Jag frågga: vara ni ledig *to* giftas?

KONJANDER. *Yes*... nej, nu var jag dum. (*Ifrigt.*) Nej — *no, no* — jag är gift. Ja, visst fan är jag gift!

PROFETEN. Hvad den hustra hetta? *the name*... namen!

KONJANDER (*afsides*). Hvad ska' jag säja. Hitta på ett namn sa' polismannen. (*Högt.*) *Barbara!* Och jag har varit gift med henne i många Herrans år, ska' jag säja.

PROFETEN. Hafva ni *children?*... Aves vous des enfants?

KONJANDER (*afsides*). Se så, nu talar han franska också!

PROFETEN. *Svära* på ed ni hafva des enfants!

APOSTELN. Svära på ed ni hafva barn.

KONJANDER. Ja, tamej fan har jag icke haft ett barn... ett *hittebarn* till!

PROFETEN. Men ni int hafva ring.

KONJANDER. Den har jag tappat bort.

PROFETEN. När jag frågga *if* ni vara ledig giftas, ni då svara: *yes.* Ni villa bedra; *but* ja int låtta mej bedra. Ni *now shall* begåfvas; giftas, giftas *with* de *two* qvinna här. (*Pekar på de beslöjade qvinnorna. Gör ett tecken till Aposteln, och denne lyfter nu slöjorna af qvinnorna. Den ena qvinnan är af indianstam, med kopparfärgad hy och örnnäsa. Den andra är negress med svart hud. Hon bär på armen en svart unge. Konjander, förbluffad, stirrar än på den ena och än på den andra.*)

KONJANDER. Huh!... hvad skulle nu fru Walström säja! — Och så de se ut sen! (*spottar.*) Tackar ödmjukast! kan inte ha den äran!

PROFETEN (*till indianskan*). *Tell your name!* (*till Konjander.*) Hon säja sin namen.

INDIANSKAN (*med sträf stämma*). Katickuhraxha.

PROFETEN (*till negressen*). *Your name!* (*Till Konjander*). Hon *also* säja sin namen.

NEGRESSEN (*med pipande stämma*). Kamakaokaki.

KONJANDER. Vackra namn! Lika vackra som de sjelfva!

PROFETEN. *Well!* (*Till Konjander*). *Now* ja gifva *Katickuhraxha and Kamakaokaki* till hustra, att älsk *in* nöd *and* lust. *And now you* svärja tro: "Jäg, Konjänder" — — *you* sägga efter — — (*Konjander tiger, utom sig af skräck.*) (*Profeten arg.*) *You will not. God damn!*

APOSTELN (*halfhögt, pekande åt badkaret*). Lyda profet! Ser *you the bathing tub! If you* int lyda; *you* ligga der te natt!

KONJANDER (*ser ömsom på qvinnorna, ömsom på vattenkaret. Arg*). Nej... Jag vill inte ha dem... fy fan! Tag bort de otäckorna! Jag vill inte se dem!

APOSTELN. Tyst, mensch! Är ni gal?

PROFETEN (*till Konjander*). Jäg int *understand* — verstehe *what you* säga.

KONJANDER. Men jag underständar jag, och jag ska' säja er, att jag är en fri svensk medborgare.

(*Under denna scen hafva Segerqvist, Bällin, Kattong och fru Walström inträdt och blandat sig bland folket innanför dörren. Bällin är klädd till amerikansk officer. Segerqvist framträder till profeten.*)

Scen 17.

SEGERQVIST. BÄLLIN. KATTONG. FRU WALSTRÖM. DE FÖRRE.

SEGERQVIST. I den amerikanska republikens namn befaller jag er, att icke tvinga denne man till äktenskap. Ni är af republiken strängt förbjuden att tvinga någon till äktenskap, som redan är förut trolofvad eller gift.

PROFETEN. *But* den man vara int gifta. Han ljuga. *I will se* attest.

SEGERQVIST. Attest? (*Vinkar åt fru Walström.*) Träd fram! (*Till profeten.*) Se här är beviset. Ser ni vigselringen på hennes finger!

KONJANDER (*förvånad*). Fru Wal... ser jag rätt? Fru Walström... yrar jag? (*Gnuggar sig i ögonen, ser på henne och faller henne i famn.*) Herre Gud, fru Walström! Min egen fru Walström... Ja, ta mej tusan är det icke hon!

FRU WALSTRÖM. Ja, visst är det jag, visst är det jag!

PROFETEN (*till Konjander*). Vara hon er *wife*, er hustra?

KONJANDER. *Yes.* (*Till fru Walström.*) Svara *yes* när han frågar.

PROFETEN (*till fru Walström*). Vara hans hustra *and* heta Barber?

FRU WALSTRÖM (*afsides*). Hvad sa' han jag heter för slag?

KONJANDER (*sakta till fru Walström*). Svara *yes.*

PROFETEN. Gifva svara!

FRU WALSTRÖM. *Yes* då, *yes, yes!*

PROFETEN. *That wi* int ha veta. (*Till Konjander.*) *You* då slippa gifta.

FRU WALSTRÖM (*afsides*). Han slipper giftas, för att jag sa' jag heter Rhabarber, eller hvad det var. Det här begriper jag nu inte alls!

PROFETEN (*till indianskan och negressen*). *You now must go.* (*De gå åt sidan.*)

KONJANDER. A'jö, och bättre lycka nästa gång.

PROFETEN (*till fru Walström*). Er man Konjänder vara mormon, *and* hafva svära *to stay*... stann här. *You also* bliffa mormon.

FRU WALSTRÖM. Nå, Herre min Skapare! Hvad säjer han? Skall jag bli mormon?!

KONJANDER (*till fru Walström, pekande på badkaret*). Der är karet som man döpes uti. Jag är redan döpt, jag.

FRU WALSTRÖM. Och han tror han skall få mig att bli mormon? (*Med armarne i sidan, morskt till profeten.*) Ni tror ni skall få behandla mig som ni behagar, och kanske också stoppa mig i detdär karet. Nej pass! (*pekar på negressen.*) Dender svarta fulingen kan ni stoppa dit. Hon behöfver tvättas; — men mej kommer ni inte vid, så sant jag heter fru Walström — det ska' jag låta er förstå, jag!

PROFETEN (*rasande, reser sig upp*). Qvinna hvatt *you* våga sägga? Int veta, jag befalla här. *You shall* strafas *strengly!* (*Till aposteln.*) Henne binda *and* föra *in* arrest.

SEGERQVIST (*framträder*). Stopp! (*Vinkar åt Bällin, som framträder.*) Ni befaller ej ensam här. Ser ni, denne officer tillhör en trupp soldater, som äro förlagda vid gränsen, för att skydda främlingar för edert ofog.

BÄLLIN. Släpp de svenska främlingarna fria, annars kallar jag in truppen! Ser ni soldaterna der ute!

PROFETEN (*i jäsande harm, mumlande för sig sjelf*). *God dam!* (*Högt men i en mild ton.*) Ah min vänner *from the republik! I not at all* villa dem ondt. *No, no!* Alltid villa vara vän *of the republik.*

SEGERQVIST (*afsides*). Den spiken drog, den! (*Högt.*) Jag befaller er i Unionens namn att nu genast frisäga herr Konjander, herr Kattong och herr Alenberg från den ed, de svurit eder. (*Profeten tiger.*) Ni vill ej?

SEGERQVIST (*med höjd stämma till Bällin*). Kalla in truppen!

PROFETEN. *No, no, be quiet — no quarrel! The republik* vara min vän, *and* vi gerna dem görra *to* viljes.

SEGERQVIST (*befallande*). Nå väl!

PROFETEN. Jäg lösa fråm ed mister Kunjänder, mister Kätten and mister Älenbjurg.

SEGERQVIST (*förestafvande*). Och de äro fria att gå — —

PROFETEN. *And* de är fri gå (*för sig sjelf*) *to hell* — (*Till sina apostlar.*) *Come!* (*Ämnar gå.*)

SEGERQVIST. Stopp! Ni har emottagit pengar af dem. Dessa pengar måste ni lemna till baka.

PROFETEN. Penga? *Money?*

SEGERQVIST. *Yes: money!* Ni har tagit deras *money.*

PROFETEN. *No, no.* Jag inga pengar taga. *All* sin penga de ha gifva *to* den helig tabernakel. *And* tabernakel behålla sin penga. *And* jäg hafva gifva dem ät *and* bo fri.

SEGERQVIST. Det ha de tjenat af med sitt arbete.

PROFETEN. Mucke lit arbet!

KONJANDER. Är det litet det, att sitta i tvättstugan hela dagarna och räkna våta kläder... hvasa?

PROFETEN. *No*, int den hela dag.

KONJANDER. Jaså — inte hela dan, inte? Jag kan ta femti tvättkäringar till vittne.

PROPETEN. Well! Ja villa vara vän *of the republik, and* ja *will* giffa *your money again.* (*Till sitt följe.*) *Come!* (*De gå, och i detsamma börjar musiken spela.*)

PROFETEN (*snäsigt, rytande åt musiken*). *Silence!* Schyh! (*Musiken tystnar. De gå.*)

Scen 18.

ALLA DE ÖFRIGA, *utom mormonerna.*

SEGERQVIST (*triumferande*). Ha, ha, ha! Så skall man sköta mormoner! (*Till soldaterna.*) Nu gossar kan ni få gå, så länge, men varen till hands, ifall jag behöfver er. Betalning skall ni få tillräckligt för besväret. (*Soldaterna gå.*)

Scen 19.

KONJANDER. FRU WALSTRÖM. KATTON. BÄLLIN. SEGERQVIST.

KATTONG (*som nu skyndat sig fram omfamnar sin son*). Min Oscar! Det är du! Jag kände igen dig genast. Tack för du kom oss till hjelp!

SEGERQVIST. Min far! (*omfamning.*) Hvilken lycka för mig, att hafva kunnat befria dig och de andra ur dessa ulfvars klor!

KATTONG. Här skulle vi ha förgåtts som råttor i ett skeppsvrak, om ni inte kommit till vår räddning.

SEGERQVIST. Jo, jo! jag känner till mormonprofeten, hans anhang och deras ränkor.

KONJANDER. Tack herr Segerqvist, som kom och befriade oss!... Tack herr Bällin! (*Skakar deras händer.*) Och fru Walström sen, som farit så lång väg, för att rädda sin gubbe!

FRU WALSTRÖM. Ja skulle jag inte göra det? Om det ock hade gällt mitt lif, så hade jag inte gifvit mig någon ro, förr än jag fått söka upp herrn.

BÄLLIN. Hvasa? "*Herrn?*" Är ni inte ett äkta par? Det ä' vi ju alla vittnen till. En så trogen och tillgifven vän, som fru Walström, skulle herr Konjander förgäfves söka efter, kring hela jorden.

KONJANDER. Ja, att hon menar väl med mig det vet jag... och det erkänner jag.

KATTONG (*ironiskt*). Jag tycker bror skulle ha behållit de der andra två sötungarna! Ha, ha, ha!

FRU WALSTRÖM. Det går ju an att få igen dem... Jag går till profeten och säger att herrn ångrat sig.

KONJANDER (*stirrar på henne*). Hvad fan säjer hon?

SEGERQVIST. Ja, ännu kan allt göras om. Vi behöfva blott säga profeten att ni skämtat.

KONJANDER. Skämtat? Hvem har sagt att jag skämtat? Jag håller af fru Walström...

visst tusan gör jag det! Men vi ä' ju inte förenade ändå.

BÄLLIN (*knuffar på fru Walström. Halfhögt*). Fram med ringen!

FRU WALSTRÖM (*visar en ring*). Jag tog den här med mig, — ifall profeten hade velat se bevis.

KONJANDER. Jaså, hon har ring med sig! Det var hin te vara omtänksam.

FRU WALSTRÖM. Det var bara för att narra profeten. Jag har visst inte ämnat att truga mig på någon! Nej Gud bevars, inte alls! (*Stoppar ringarna åter i fickan.*)

KONJANDER. Jaså, hon *vill inte* ha mej? Men om jag vill ha henne då?... för jag lär väl inte kunna vara utan henne, ändå.

KATTONG. Se så, bror, stå inte och fundera längre på den der saken; på med ringen bara!

KONJANDER. Nå, så låt det gå då, lilla gumman min! Vi kan, ta mej tusan, ändå inte lefva utan hvarann! (*Fru Walström sätter ringen på hans finger. Han tager henne i famn. I detsamma kommer Alenberg in och stannar förvånad i dörren, då han får se deras omfamning.*)

Scen 20.

ALENBERG. DE FÖRRE.

ALENBERG (*häpen*). Hvah!... Hvad ser jag? — Har hon kommit *hit* också!

FRU WALSTRÖM (*försmädligt*). Ja hon har verkligen kommit hit, lilla herr Alenberg!

KONJANDER. För att hjelpa mig ur det här eländet, som jag har att tacka *dig* för. Och derför kommer hon att heta fru Konjander också, ska jag säga dig.

ALENBERG (*för sig sjelf*). Mjuka tjenare!

FRU WALSTRÖM. Var så god och sitt ner, herr Alenberg lilla, hos mig och min gubbe.

ALENBERG (*afsides*). Hvem tusan har folat hit käringen? (*Högt.*) Morbror får inte dömma mig för strängt. Jag öfvertalade visserligen morbror till den här resan; men det var i största välmening. Och nu ville jag ju godtgöra allt. Jag har sprungit från gård till gård och sökt efter profeten, för att köpa morbror fri.

FRU WALSTRÖM (*försmädligt*). Och under tiden, lilla herr Alenberg, så kom fru Walström emellan.

ALENBERG. Ja, Gud vet hvar inte hon kommer emellan...

KONJANDER. Se så, se så... intet gurgel nu! Du ska få gifta dig med min gumma, när jag dör.

SEGERQVIST. Låt nu allt groll vara glömdt. Jag går till profeten och fordrar ut edra pengar, och så gifva vi oss af härifrån till min egendom vid S:t Louis. (*Till Kattong.*) Min far måste nödvändigt komma dit och se min stora vackra gård och min lilla vackra hustru se'n. Har jag gjort min far många bekymmer förr, så vill jag nu godtgöra det, så mycket det står i min förmåga. Jag bjuder er allesammans till gäster, och jag hoppas ni ska snart krya upp er, efter alla vidrigheter.

KATTONG. Tack min gosse! Det låter höra sig!

KONJANDER. Och så resa vi hem till Sverge igen. Jag har fått nog nu af Amerika! — Det här var en förbannad byk! Men tala bara inte om 'et derhemma, för då kommer det in i tidningarna.

(Melodi: Ja verlden är en stor orkester.)

Nu rustom oss till återfärden;
Ej längre här jag vill bli gäst. :||:
Jag ger sju tusan nya verlden —
Den gamla den är ändå bäst! :||:
Och gamla Sverge är det bästa;
Det har jag funnit länge se'n.
Försök man på, far ut och fresta —
Jag tror du kommer snart igen! :||:

Åt alla verldsexpositioner
Jag ger god dag, och reser hem. :||:
Bland indianer och mormoner,
Hvad skulle jag väl hit bland dem! :||:
Mång tusen dra till verldens ända
Och söka skatter dag och natt;
Fast tomhändt jag får återvända —
Så för jag hem ändå en skatt. :||:
(*Omfamnar fru Walström.*)
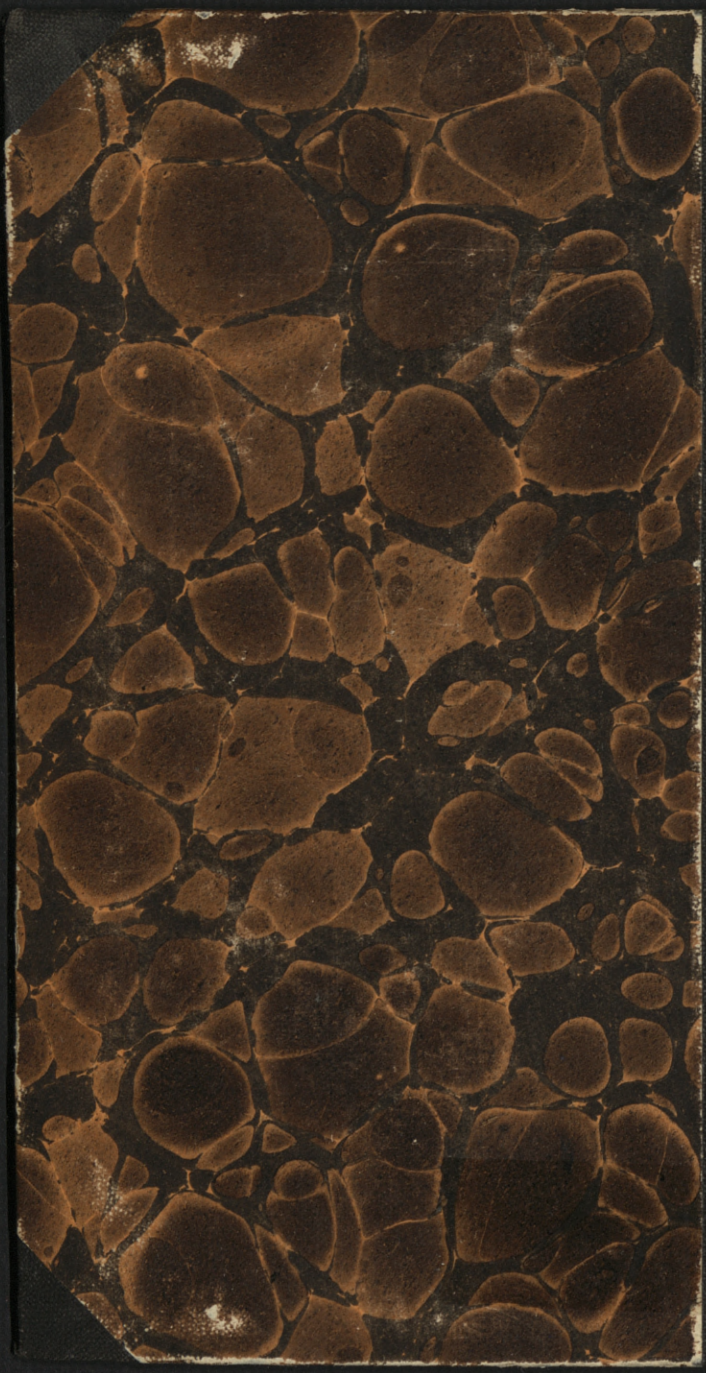
Förhänget faller.